

የ1999 የኢትዮጵያ ግብርና ናሙና ጥናት

የመረጃ አሰባሰብ መመሪያ

I. መግቢያ

የኢትዮጵያ ኢኮኖሚ መሰረት የሆነው ግብርና በአብዛኛው በግል ባለይዞታ ይካሄዳል። በሀገሪቱ ኢኮኖሚና ማህበራዊ ኑሮ ዕድገትም ከፍተኛውን ድርሻ ያበረክታል። የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት ለዚህ ክፍለ ኢኮኖሚ ከፍተኛ ትኩረት በመስጠት ገጠሩን ማዕከል ያደረገ የልማት ስትራቴጂ በመንደፍ በአሁኑ ወቅት የምግብ ዋስትናን ለማረጋገጥ፣ ምርታማነቱ በዝቅተኛ ደረጃ የሚገኘውን ግብርና ለማሻሻልና የሕዝቡን የኑሮ ደረጃ ከፍ ለማድረግ የተለያዩ ጥናቶችን በማካሄድና ተገቢ እርምጃዎችንም በመውሰድ ላይ ይገኛል። ወደፊትም መንግስት ለሀገሪቱ ዕድገት ለሚያወጣቸው ዕቅዶችና ፖሊሲዎች የግብርናውን ክፍለ ኢኮኖሚ እንቅስቃሴ የሚጠቁሙ ስታቲስቲካዊ መረጃዎች ያስፈልጋሉ።

የማዕከላዊ ስታቲስቲክስ ኤጀንሲ ለዚሁ ዓላማ የሚሆን መረጃ ለመሰብሰብ በየዓመቱ የግብርና ናሙና ጥናት ማካሄዱ የሚታወስ ነው። በዚሁ መሰረት በ1999 ዓ.ም የግብርና ናሙና ጥናት መረጃዎችን መሰብሰብ ይቻል ዘንድ የመረጃ መሰብሰቢያ ቅጾችንና የመረጃ አሰባሰብ መመሪያዎችን አዘጋጅቷል። ጥናቱም በገጠር የግል የግብርና ይዞታዎችን ብቻ ይመለከታል።

በዚህ ጥናት የሚሰበሰቡት ዋና ዋና የመረጃ ዓይነቶች የሚከተሉት ይሆናሉ፡-

1. የእርሻ ሥራ ሁኔታ

ሀ. የዘር አጠቃቀም በሰብል ዓይነት

ለ. የመስኖ አጠቃቀም በሰብል ዓይነት

ሐ. የማዳበሪያ አጠቃቀምና መጠን በሰብልና በማዳበሪያ ዓይነት

መ. ፀረ-ሰብል ተባይ ፣ ፀረ- አረምና ፀረ-ሰብል በሽታ መድኃኒት

አጠቃቀም በሰብል ዓይነት።

2. የመሬት አጠቃቀም

ሀ. በጊዜያዊ ሰብል የተያዘ መሬት ስፋት

ለ. በቋሚ ሰብል የተያዘ መሬት ስፋት

ሐ. በግጦሽ የተያዘ መሬት ስፋት

መ. የእዳሪ መሬት ስፋት

ሠ. በደን ...ወዘተ የተያዘ የመሬት ስፋት

3. የተመረተ ምርት መጠን በሰብል ዓይነት
4. የቤት እንስሳት ብዛት (በአገልግሎት ዓይነት፣በዕድሜና በጾታ)
5. ንብ የያዙ ቀፎዎች ብዛት፣በዓይነትና የማር ምርት መጠን

በዚህ መሰረት በግብርና ናሙና ጥናት አማካይነት የሚሰበሰቡትን መረጃዎች ደረጃና ጥራት ለመጠበቅና የሚገኙትን ውጤቶች አስተማማኝ ለማድረግ ይቻል ዘንድ በሥራው ላይ ለሚሰማሩ ሰራተኞች አንድ ዓይነት መመሪያ ማዘጋጀት በማስፈለጉ ይህ መመሪያ ተዘጋጅቷል። በመሆኑም በመረጃ አሰባሰብም ሆነ በቁጥጥሩ ሥራ የሚሰማሩ የመስክ ሠራተኞች በሙሉ በዚህ መመሪያ ውስጥ በዝርዝር የቀረቡትን፤

ሀ/ አጠቃላይ መመሪያ

ለ/ የቅጾች አሞላልና ሌሎች ተጨማሪ መመሪያዎችን

በሚገባ አስቀድሞ ማንበብና መረዳት ይኖርባቸዋል። በሥልጠናው ወቅት ከውይይት የሚገኙ ጠቃሚ ሃሳቦች ስለሚኖሩ የተገኙትን ሃሳቦች በማስታወሻ መመዝገብ ያስፈልጋል። ከዚህም በተጨማሪ መረጃ በሚሰበሰብበት ጊዜ በመመሪያው ላይ የሰፈሩትን ሃሳቦች በሙሉ ማስታወስ ስለሚያስችግር መመሪያውን መያዝ ተገቢ ይሆናል።

II. አጠቃላይ መመሪያ

2.1 የመረጃ ሰብሳቢው ተግባርና ኃላፊነት

በግብርና ናሙና ጥናት የተሠማራ መረጃ ሰብሳቢ ለጥናቱ መሳካት ከፍተኛ ሚና ይጫወታል። መረጃ ሰብሳቢው የመረጃ አሰባሰቡን ተግባር በቅንነት፣ በታማኝነትና በታታሪነት ማከናወን ይገባዋል። መረጃ ሰብሳቢው ከተመደበበት ቦታ ነዋሪ ሕዝብ ጋር ተግባብቶ የሕዝቡን ትብብር ለማግኘትና የመረጃ አሰባሰቡን ተግባር ለማከናወን ይችላል ዘንድ ከመጥፎ ድርጊቶች ሁሉ እንዲርቅ ያስፈልጋል። በተጨማሪም ማንኛውም መረጃ ሰብሳቢ በሥራው ወቅት ከሥራው ጋር ግንኙነት በሌላቸው ተግባራት / በንግድ ፣ በፖለቲካ ወይም በሐይማኖት ቅስቀሳዎች እና በመሳሰሉት/ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ መሰማራት በሥራው ላይ ተፅዕኖ ስለሚያስከትል አጥብቆ የተከለከለ መሆኑን ማወቅ ይኖርበታል።

መረጃ ሰብሳቢው ሥራውን ለማከናወን በየቤተሰቡ በሚደርስበት ወቅት ሰላምታ በመስጠት እራሱን ማስተዋወቅና ስለመጣበት ዓላማ ገለፃ ማድረግ አለበት። በጥናቱ የሚጠየቅ ማንኛውም ጥያቄ በመመሪያው መሠረት መሆን እንዳለበት በመገንዘብ ለጥናቱ አግባብ የሌለውን ጥያቄ መጠየቅ አይኖርበትም። በአጠቃላይ ሥራው ጥንቃቄ

የሚፈልግ ስለሆነ መረጃ ብሳቢው ታታሪ፣ትሁት ፣ቀልጣፋና ተግባቢ መሆን ይኖርበታል።

መረጃ ስብሳቢው የተለያዩ መጠይቆችንና ቅጾችን በመመላት መረጃዎችን ሲመዘግብ ጽሑፉ ንጹሕ፣ የሚታይና የሚነበብ መሆን አለበት። እንደዚሁም መረጃ የተሞላባቸውን ቅጾች ሁሉ በመመርመር አስፈላጊውን ዕርማት ማድረግ ያለበት ከመሆኑም በላይ ካስፈለገ ወደ ቤተሰቡም በመመለስ በስህተት የተመዘገቡ፣የማይመሳሰሉ፣እርስ በእርስ የማይጣጣሙ፣ለማንበብ የሚያስቸግሩ...ወዘተ መልሶችን ማስተካከል ይገባል። ለጥናቱ የሚሰጡትን ዶክመንቶችና ሌሎች ዕቃዎች በጥንቃቄ መያዝ አለበት። በመረጃ አሰባሰቡ ወቅትም የሚሰበሰቡትን መረጃዎች በሚስጥር መጠበቅና (ከተቆጣጣሪውና አስተባባሪው) በስተቀር ለማንም ግለሰብ ማሳየት አይገባውም። ከዚህም ሌላ በሥራ ወቅት ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ዶክመንቶችና ቁሳቁሶች (መጠይቆች ፣መመሪያዎች፣ ኮምፓስ ፣ሚዛን ፣ሜትር፣እርሳስ፣መቅረጫ... ወዘተ)ከመረጃ ስብሳቢው እጅ ሊለዩ አይገባቸውም።

2.2 መረጃ ለመሰብሰብ የሚያስችሉ ዘዴዎች

ሀ. መልስ ሰጪውን ስለመቅረብ

በቅድሚያ መረጃ ስብሳቢው ለመልስ ሰጪው እንግዳ ስለሆነ ጥሩ የመግባባትና የመተማመን ሁኔታ እንዲፈጠር ጥረት ማድረግ አለበት። ሰላምታ ከተለዋወጠና በትህትና ከቀረበ በኋላ ስሙንና የላከውን መሰሪያ ቤት በመንገር መታወቂያውን በማሳየት የመጣበትን ምክንያት ማስረዳት አለበት። መልስ ሰጪዎች ብዙውን ጊዜ ለምን እነሱ እንደተመረጡ ስለሚጠራጠሩና ስጋት ሊያድርባቸው ስለሚችል የተመረጡት በአጋጣሚ መሆኑንና የተሰበሰበውም መረጃ በሚስጥር እንደሚጠበቅ መግለጽ ያስፈልጋል።

ለ. በግል ስለማነጋገር

መረጃ ስብሳቢው ለጥያቄዎች ሁሉ ትክክለኛ መልስ ማግኘት የመጀመሪያ ዓላማው ሲሆን መልስ ሰጪው የሚሰጠው መልስ ለጥናቱ አስፈላጊ መሆኑን በመግለጽ ትክልልኛ መልስ እንዲሰጥ ማግባባት ያስፈልጋል። መልስ ሰጪውም ፈቃደኛ ከሆነ በኋላ ቃለ መጠይቁ በግል ሆኖ ሊመለስ በሚችልበት ቦታ መደረግ አለበት። ምክንያቱም በቃለ መጠይቁ ወቅት የሌሎች ሰዎች መገኘት በመልሶች ላይ ተጽዕኖ ሊያሳድር ስለሚችል ነው።

ሐ. የቃለ መጠይቁን ሁኔታ ስለመቆጣጠር

አንዳንድ ጊዜ መልስ ሰጪው ጥያቄዎችን በቀጥታ መመለስ ሳይችል/ ሳይፈልግ ይቀርና ወደ ሌላ አርዕስት በመግባት ለመመለስ ይሞክራል በሌላ በኩል ደግሞ የማይስማማ መልስ ይሰጥ ይሆናል። በዚህ ጊዜ ወዲያውኑ ማስቆም ወይም ኃይለቃል መናገር አያስፈልግም፤ የሚለውን ማዳመጥና ዘዴ በተሞላበት መንገድ ተገቢውን ጥያቄ በመጠየቅ ትክክለኛውን መልስ እንዲሰጥ ማድረግ ያስፈልጋል።

መ. ጥያቄዎችን ስለመጠየቅ

የጥያቄዎቹን አቀራረብና ቅደም ተከተል መለወጥ አሻሚ ትርጉም ወይም ትክክለኛ ያልሆነ መልስ ሊያስከትል ስለሚችል ጥያቄዎቹ በተሰጠው መመሪያ መሠረት መጠየቅ አለባቸው። ስለዚህ ጥያቄዎችንም እንደቅደም ተከተላቸው በመጠየቅ መልሶቹ በንጽህናና በጥንቃቄ መሞላት አለባቸው።

ሠ. ጥያቄዎችን ስለመድገም

መልስ ሰጪው፡-

1. አላውቅም ቢል ፤
2. የማይስማማ መልስ ቢሰጥ፤
3. ጥያቄውን አልመልስም ቢል

መረጃ ሰብሳቢው ጥያቄውን እንዳለ ዝግ ብሎና ጥርት አድርጎ በመድገም መልስ ሰጪው እንዲያስብ ጊዜ መስጠት አለበት። በተደጋጋሚ ተጠይቆ መልስ ሰጪው ካቃተው ሁኔታውን መዝግቦ ወደ ሚቀጥለው ጥያቄ ማለፍ ይገባል። የተለያዩ ባለይዞታዎች ሲጠየቁ አንድ የተወሰነ ጥያቄ ላይ ተመሳሳይ ችግር ካሳዩ ጥያቄው በትክክል ያልተቀመጠ ሊሆን ስለሚችል ይህ ሁኔታ ለተቆጣጣሪው ወዲያውኑ ሪፖርት መደረግ አለበት።

ረ. የማውጣት ጥያቄ ስለማቅረብ

የማውጣት ጥያቄ ማለት መልስ ሰጪው ለቀረበለት አጠቃላይ ጥያቄ በሰጠው መልስ ላይ ተጨማሪ ማብራሪያ እንዲሰጥ የሚደረግበት ዘዴ ነው። መረጃ ሰብሳቢው የማውጣት ጥያቄ የሚጠቀመው፤

1. መልስ ሰጪው ከተጠየቀው ጥያቄ ጋር የማይስማማ መልስ ሲሰጥ፤
2. መልሱ ግልጽ ሳይሆን ሲቀር ፤
3. መልሱ ያልተሟላ ሲሆን፤
4. መልሱ ትክክል መሆኑ ሲያጠራጥር ነው።

ሆኖም የማውጣት ጥያቄዎች መልሶችን መጠቀም የለባቸውም ፡፡ ይህንንም ለማስወገድ መልስ ሰጪው በሰጠው መልስ ላይ እንዲመረኮዝ ማድረግ ያስፈልጋል፡፡ የማውጣት ጥያቄዎች የሚከተሉትን ይመስላሉ፡፡

1. በተጨማሪ ሊያስረዱኝ ይሞክራሉ ?
2. ይቅርታ ስላልሰማሁዎ ሊደግሙልኝ ይችላሉ?
3. በምን ዓይነት መንገድ?
4. ስለማያስቸኩል እስቲ ቀስ ብለው አስበውበት ይንገሩኝ?
5. እስቲ ሌላ ምን እንዳለብ ይንገሩን?... ወዘተ

መጠየቅ የሌለባቸው ጠቋሚ የጥያቄ ዓይነቶች ደግሞ የሚከተሉትን ይመስላሉ፡፡

1. ያለዎት ማሳ ይህ ብቻ ነው አይደል?
2. እዚህ ማሳ ላይ ማዳበሪያ አይጠቀሙም መሰለኝ ይጠቀማሉ?
3. ያለዎት በጎች እነዚህ ብቻ ናቸው?

ሰ. ቃለ መጠይቁን ስለማጠናቀቅ

ቃለ መጠይቁ ከተፈጸመ በኋላ መልስ ሰጪው ባለበት መረጃ ሰብሳቢው መጠይቁን እንደገና በማየት የተዘለሉ ጥያቄዎች ካሉ ለነሱ መልስ ለማግኘት መሞከር አለበት፡፡ በመጨረሻም መልስ ሰጪው ላደረገው ትብብር በማመስገን ለሌሎች ተመሳሳይ መጠይቆች ወይም ተግባሮች ለምሳሌ፡- ለማሳ ስፋት ልኪ፣ ለሰብል አጨዳ፣ ለቤት እንስሳት ጥናት...ወዘተ ሌላ ቀን የሚመለስ መሆኑን ነግሮ መሰናበት ያስፈልጋል፡፡

III. የ1999 ዓ/ም ሰብል ትንበያ ጥናት ዓላማዎች

በ1999 ዓ.ም. በመስከረም ወር መጀመሪያ ጀምሮ እስከወሩ መጨረሻ ለአንድ ወር የሀገሪቱን ክልሎች በሙሉ በሚሸፍኑ በናሙና በተመረጡ ቆጠራ ቦታዎች/መንደሮች የሚካሄደው የሰብል ትንበያ ጥናት የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡፡

1. የዚህ ጥናት መሠረታዊ ዓላማ በ1999 ዓ.ም ሊገኝ የሚችለውን ምርት በመገምገም በምርት ዘመኑ ሊመረት የሚችለውን ጠቅላላ የምርት መጠን (Total Production Forecast) ከወዲሁ በመገመትና ወደፊት በሀገሪቱ ሊመረት የሚችለውን የምርት መጠን መተንበይ እንዲሁም

2. በ1999 ዓ.ም ምርት ዘመን ትርፍ ምርት ሊያመርቱ የሚችሉትንና የምርት እጥረት ሊደርስ የሚችልባቸውን ክልሎች መለየት የሚያስችሉ የትንበያ መረጃዎችን ማቅረብ ናቸው፡፡

በሰብል ትንበያ ጥናት የሚገኙ የትንበያ መረጃዎች ከሚሰጡት በዛ ያሉ ጥቅሞች መሀል በተለይ መንግስት ለሚነድፋቸው አዳዲስ ፖሊሲዎችና የረዥምና የአጭር ጊዜ ዕቅዶች ከሚሰጡት ጥቅም ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው፡፡

ሀ. በሀገር ውስጥ ለምግብ ፍጆታ የሚውለው ሰብል በቂ ወይም አነስተኛ መሆኑን በቅድሚያ በመገመት በሰብል ምርት ወደፊት በሀገሪቱ ሊደርስ የሚችለውን እጥረት ወይም ትርፍ ለመገምገም ወደ ሀገር ውስጥ ለማስገባትም ሆነ ከሀገር ውስጥ ወደ ውጭ ለመላክ (Import Export) ወቅታዊ እርምጃዎች ለመውሰድ መንግስት አስፈላጊውን ቅድመ ዝግጅት እንዲያደርግ የወደፊቱን በቅድሚያ በማሳወቅ የትንበያ መረጃዎች ትልቁን ሚና ይጫወታሉ፡፡

ለ. የትንበያ መረጃዎችን በምርት ዘመኑ በሀገሪቱ ትርፍ ምርት ሊያመርቱ የሚችሉ ክልሎችን በመጠቀም በክልሎቹ በሚገኘው ትርፍ ምርት ምክንያት ሊደርሱ የሚችሉ የተለያዩ ችግሮችን ለምሳሌ በሰብል ማከማቻ ችግር ምክንያት የምርት ብክነት እንዳይኖር ጊዜያዊ ማከማቻዎችን ለመስራት እንዲሁም ትርፍ ምርት በመኖሩ ምክንያት ሊደርስ በሚችለው የሰብል ዋጋ መውደቅ ገበሬው እንዳይጎዳ መንግስት ሊወስድ የሚገባውን እርምጃ በቅድሚያ መንደፍ ያስችላሉ፡፡

ሐ. በአንፃሩ የምርት እጥረት ሊደርስባቸው የሚችሉ ክልሎችን በመጠቀም መንግስት በክልሎቹ ሊደርስ የሚችለውን የሰብል ምርት እጥረት ከወዲሁ-በመረዳት እጥረቱ ሊወገድ የሚችልበትን መንገድ ለመተለም ቅድመ ሁኔታዎችን እንዲያመቻች በማስጠንቀቅ ወደፊት ሊገጥም የሚችለውን ችግር ለማስወገድ የሚወስዱ እርምጃዎችን ለመንደፍ ይጠቅማሉ... ወዘተ

በመሆኑም ከላይ የተዘረዘሩትን የጥናቱን ዓላማዎች ለማሟላት የሚከተሉት የመረጃ ዓይነቶች ተጨባጭ (Objective) እና ቃለ መጠይቅ (Subjective) የመረጃ አሰባሰብ ዘዴዎችን በመጠቀም ጥናቱ በሚካሄድባቸው ቆጠራ ቦታዎች ይሰበሰባሉ፡፡

ሀ. የታረሰ መሬት ስፋት በሰብል ዓይነት ፣

ለ. የሚጠበቀው የምርታማነት ለውጥ ከአለፈው ዓመት ጋር ሲወዳደር በመቶኛ፣

በዚህም መሠረት ከላይ የተዘረዘሩት መረጃዎች ከመስክ ከተሰበሰቡና ከተቀነባበሩ በኋላ ከዋናው መኸር ወቅት አስቀድሞ በሀገር አቀፍ በክልልና በዞን ደረጃ (National, Regional & Zonal) ተተንትነው ይዘጋጃሉ፡፡

IV. የ1999 ዓ.ም. የግብርና ናሙና ጥናት ዓላማዎች

በመላ ሀገሪቱ በናሙና በተመረጡ የቆጠራ ቦታዎች /መንደሮች የሚካሄደው የግብርና ጥናት የሚከተሉት ዋና ዋና ዓላማዎች ይኖሩታል፡፡

ሀ. በሀገሪቱ የተመረተውን አጠቃላይ የሰብል ምርት መጠንና በሰብል የተያዘ መሬት ስፋትን ለማወቅና በክልሎችና ዞኖች ደረጃ ያለውን ሁኔታ ለማወዳደር የሚያስችል መረጃ ለማግኘት፤

ለ. ከአንድ ሄክታር ላይ የሚገኘውን ምርት / Yield / ምን ያህል እንደሆነና በክልሎችና በዞን ያለውን ልዩነት ለማወዳደር የሚረዳ መረጃ ለማግኘት

ሐ. ከዓመት ወደ ዓመት ያለውን የምርት መጠንና የታረሰ መሬት ስፋት ለውጥ ለመገምገም የሚያስችል መረጃ ለማግኘት፤

መ. የተገኘውን የሰብል ምርት ከፍላጎት አንጻር በመገምገም በክልልና በዞኖች ደረጃ ትርፍ አምራች የሆኑና በሰብል ምርት ራሳቸውን ያልቻሉትን አካባቢዎች ለይቶ ለማወቅ የሚያስችል መረጃ ለማግኘት ፤

ሠ. የእርሻ ሥራ አጠቃላይ ሁኔታን /ጥቅም ላይ የዋለ የማዳበሪያ፣ ምርጥ ዘር፣የአካባቢ ዘር የፀረ ሰብል መድሐኔነት፣ ዓይነትና መጠን እንዲሁም የመስኖ አጠቃቀም /ለማወቅ የሚያስችል መረጃ ለማግኘት፤

ረ. በሀገሪቱ ውስጥ ያለውን የመሬት አጠቃቀም ለማወቅ፣/በሰብል የተያዘ፣ ዕዳሪ ፣የግጦሽ መሬትና ሌሎች/

ሰ. በሀገሪቱ ያሉትን የቤት እንስሳትና ዶሮዎች ብዛት በዓይነት፣ በዕድሜ፣ጾታና በአገልግሎት ለማወቅ፤

ሸ. ንብ የያዙ ቀፎዎች ብዛት በዓይነትና የማር ምርት መጠን መረጃ ለማግኘት ይሆናል፡፡ በአጠቃላይ የግብርናው ክፍለ ኢኮኖሚ ለጠቅላላ የሀገር ውስጥ ምርት

የሚያደርገውን አስተዋጽኦ ለመገምገም ሀገሪቱ ለምታዘጋጀው የአጭርና የረጅም ጊዜ የልማት ዕቅድ የሚረዱ መረጃዎችን ለመስብሰብ ነው።

V. ጽንሰ ሃሳቦችና ፍችዎቻቸው

መረጃዎች ደረጃቸውና ጥራታቸው ተጠብቆ እንዲሰበሰቡ ለማድረግ አንድ ዓይነት ጽንሰ ሐሳብና ፍች መጠቀም ያስፈልጋል። በግብርና ናሙና ጥናት የምንጠቀምባቸው ዋና ዋና ጽንሰ ሃሳቦችና ፍችዎቻቸው ከዚህ በታች ቀርበዋል። መረጃ ሰብሳቢዎችም ሆኑ ሌሎች በጥናቱ የሚሰማሩ ሁሉ መመሪያውን በዝርዝር መገንዘብና መረጃዎቹ በመመሪያው መሠረት መስብሰባቸውን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።

1. ቤተሰብ

ቤተሰብ ማለት በአንድ ቤት ወይም በተቀራረቡ ቤቶች ውስጥ አብረው የሚኖሩትንና ምግባቸውን በአንድ ላይ አብስለው በአንድነት የሚመገቡትን ሰዎች ያጠቃልላል። የቤተሰብ አባላት በሥጋ ወይም በጋብቻ የሚዛመዱትንና የማይዛመዱትን ሊያጠቃልል ይችላል። በሥጋ ወይም በጋብቻ የሚዛመዱት ባል፣ሚስት፣ልጆች፣የባል ወይም የሚስት አባት፣እናት ፣እህት፣ ወንድም ... ወዘተ ናቸው። በሥጋ ወይም በጋብቻ የማይዛመዱ ሌሎች የቤተሰብ አባላት ለምሳሌ በቤት ሠራተኝነት ፣በዘበኝነት የሚያገለግሉ ግለሰቦች ከቤተሰቡ ጋር አብረው የሚኖሩና የሚመገቡ ከሆነ እንደቤተሰብ አባል ይቆጠራሉ።

የቤተሰብ አባላት ብዛት ሊለያይ ይችላል። ይኸውም አንድ ሰው ብቻውን እንደአንድ ቤተሰብ ሊቆጠር ይችላል ወይም ሌሎች ሰዎች እንደዘበኞች ፣ጥገኞች፣... ወዘተ ከላይ ከተጠቀሱት ጋር የሚኖሩና በአንድነት የሚመገቡ ከሆነ እንደ አንድ ቤተሰብ ይቆጠራሉ። ነገር ግን ከጥናቱ በፊት ቤተሰቡን ትቶ በእንግድነትወደ ሌላ ቤተሰብ ሔዶ ለስድስት ወር ወይም ከዚያ በላይ ከተቀመጠ አሁን ለሚገኝበት ቤተሰብ እንግዳ መሆኑ ቀርቶ የቤተሰብ አባል ይሆናል ማለት ነው።

ጋብቻው በአንድ ሚስት ብቻ የተመሠረተ ከሆነ ቤተሰቡ ባልን፣ ሚስትን ፣ልጆችን ፣ የጉዲፈቻ ልጆችን፣ ሌሎች ዘመዶችንና ዘመድ ያልሆኑትን (የቤት ሠራተኞችን ...ወዘተ) ሊያጠቃልል ይችላል። ነገር ግን ጋብቻው ከብዙ ሚስቶች ጋር የተመሠረተ ከሆነ (ከአንድ በላይ ሚስቶች ካሉት) የሰውዬው ሚስቶች ከነልጆቻቸውና ዘመዶቻቸው... ወዘተ በአንድ ቤት ወይም በተቀራረቡ ቤቶች የማይኖሩና ምግባቸውንም በአንድነት አብስለው የማይበሉ ከሆነ ባልየው አሁን በሕይወት ካሉት ውስጥ በቅድሚያ ካገባት ሚስቱ ጋር እንደ አንድ ቤተሰብ ተቆጥሮ ሌሎች የሰውዬው ሚስቶች የየራሳቸው ቤተሰብ እንዳላቸው ሆነው ይወሰዳሉ።

2. መደበኛ የቤተሰብ አባል

አንድ ሰው መደበኛ የቤተሰብ አባል ነው የሚባለው ቢያንስ ስድስት ወር ሙሉ ያለማቋረጥ ከቤተሰቡ ጋር የኖረ እንደሆነ ነው። ከቤተሰቡ ጋር ለዘለቄታው ለመኖር የመጡ ሁሉ ከቤተሰቡ ጋር መኖር ከጀመሩ ስድስት ወር ባይሞላቸውም እንደቤተሰቡ መደበኛ አባል ይቆጠራሉ። ከስድስት ወር በታች ከቤተሰቡ ለጊዜው ተለይተው የቆዩ የቤተሰብ አባላት የዚሁ ቤተሰብ አባል ሆነው መቆጠር አለባቸው። ነገር ግን ከቤተሰቡ ተለይተው ከሄዱ ስድስት ወር ወይም ከዚያ በላይ የሆናቸው ወይም ከስድስት ወር በላይ ለመቆየት አቅደው የሄዱ ከቤተሰቡ ከወጡ ስድስት ወር ባይሞላቸውም አንደቤተሰቡ መደበኛ አባል አይቆጠሩም።

የሚከተሉት የቤተሰብ አባላት እንደመደበኛ የቤተሰብ አባል መቆጠር ይኖርባቸዋል።

ሀ. ጥናቱ በሚካሄድበት ጊዜ ከቤተሰቡ ጋር ቢያንስ ለስድስት ወር የኖሩ ሁሉ፤

ለ. ከቤተሰቡ ጋር መኖር ከጀመሩ ስድስት ወር ባይሞላቸውም ከቤተሰቡ ጋር ለስድስት ወር ወይም ከዚያ በላይ ለመቆየት ዕቅድ ያላቸው ሁሉ ለምሳሌ ባል አግብታ ከወላጆቹ ቤት ወደ ባሏ የሄደች ስድስት ወር ባይሞላትም የባሏ ቤተሰብ መደበኛ አባል ትሆናለች ማለት ነው። እንዲሁም ሥራ አግኝቶ ለዘለቄታው ለመኖር ወደ ሌላ ቤተሰብ የሄደ ስድስት ወር ባይሞላውም በጥናቱ ጊዜ የተገኘበት ቤተሰብ አባል ይሆናል፤

ሐ. የቤት ሠራተኞች አብዛኛውን ጊዜ ከቤተሰቡ ጋር የሚያድሩና ሌላ መኖሪያ የሌላቸው ሁሉ፤

መ. ጥናቱ በሚካሄድበት ጊዜ ከስድስት ወር ላነሰ ከቤተሰቡ ለጊዜው የተለዩ ለምሳሌ በዕረፍት ላይ ያሉ ፣ ለዓመት በዓል ወደ ሌላ ቦታ የሄዱ፣ ሆስፒታል የገቡ ፣ ዘመድ ለመጠየቅና ከሥራቸው ጋር በተያያዘ ጉዳይ ወደ ሌላ ቦታ ለጊዜው የሄዱትን አባላት ሁሉ ያጠቃልላል፤

ሠ. ሌላ መኖሪያ ሥፍራ የሌላቸውና ጥናቱ በሚካሄድበት ወቅት ከቤተሰቡ ጋር የሚኖሩ አባላት ሁሉ ለምሳሌ የተለያዩ ቤቶችን እያቀያየሩ የሚኖሩና መደበኛ መኖሪያ የሌላቸው ግለሰቦች በጥናቱ ወቅት በሚገኙበት ቤተሰብ እንደመደበኛ አባል ተቆጥረው ይመዘገባሉ፤

ረ. ተማሪዎች ከቤተሰቦቻቸው፣ ከወላጆቻቸውና ከመደበኛ መኖሪያቸው ተለይተው በመደበኛ ትምህርት ቤቶች፣ በኮሌጆች ፣ በዩኒቨርሲቲዎች፣ ... ወዘተ ትምህርታቸውን በመከታተል ላይ የሚገኙ በሙሉ ትምህርታቸውን

በሚከታተሉበት አካባቢ (ከተማ) መደበኛ ነዋሪዎች ሆነው መቆጠር አለባቸው። በአዳሪ ትምህርት ቤት የሚማሩ ተማሪዎች እንዲሁም ከወላጆቻቸው ተለይተው ቤት ተከራይተው ወይም ከዘመድ ተጠግተው እየኖሩ የሚማሩ ተማሪዎች ምንም እንኳን በየሣምንቱ ወይም በየአሥራ አምስት ቀኑ ስንቅ ለማምጣት ወይም ወላጆቻቸውን ለመጠየቅ ወደ ቤተሰቦቻቸው ቢሄዱም በሚኖሩበት አካባቢ መደበኛ የቤተሰብ አባል ሆነው መቆጠር አለባቸው ። ነገር ግን ከመደበኛ መኖሪያቸው በየቀኑ ወደ ትምህርት ቤት እየተመለሱ የሚማሩ ተማሪዎች ሁሉ የሚኖሩበት ቤተሰብ መደበኛ አባል ሆነው መቆጠር አለባቸው።

3. የቤተሰብ ኃላፊ

የቤተሰብ ኃላፊ ማለት የአንድ ቤተሰብ መደበኛ አባል የሆነ/ች በቤተሰቡ አባላት አንድ ኃላፊ የሚቆጠር / የምትቆጠር ማለት ነው። ከአንድ በላይ ሚስቶች ያሉት ሰው ሚስቶቹ በተለያየ ቤተሰብ የሚኖሩ ከሆነ እሱ የቤተሰብ ኃላፊ ሆኖ የሚመዘገበው አሁን በሕይወት ካሉት ውስጥ በቅድሚያ ካገባት (አንጋፋ) ሚስቱ ጋር ይሆናል። ለሌሎቹ ሚስቶች ግን የቤተሰብ ኃላፊ ማን እንደሆነ ተይጠቆ ይመዘገባል። ይህም የሚሆነው ባልየው በሚያሻማ መልኩ ከሁሉም ሚስቶች ጋር የሚኖር ከሆነ ነው።

4. የግብርና ይዞታ

ይዞታ ማለት በግለሰብ ወይም በማሕበር ወይም በድርጅት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ለግብርና ምርት ማግኛ የሚውል መሬት(በሰብል የተያዘ መሬት) ፣ የቤት እንስሳት፣ ቀፎ(ንብ ያለበት) ... ወዘተ ነው። ይዞታ የሰብል ብቻ ወይም የቤት እንስሳት ብቻ ወይም የሁለቱም በቅንጅት መሆን ይችላል። በተጨማሪም ይዞታ የመሬት ስፋት ማነስ ወይም መብዛት እንዲሁም የቤት እንስሳት ቁጥር ማነስ ወይም መብዛት አይወስነውም።

የባለይዞታው መሬት ወይም የቤት እንስሳት ወይም ሁለቱም በአንድ ወይም በአንድ በላይ በሆኑ የተለያዩ ቦታዎች ሊኖሩ ይችላሉ። ሆኖም በተለያዩ ቦታ ያለው መሬት በአንድ ባለይዞታ ሥር የሚያደርገው በገንዘብም ሆነ በቴክኒክ በበላይነት የሚቆጣጠረው አንድ አስተዳደር መኖሩ ነው። አንድ ይዞታ ከአንድ በላይ በሆኑ ባለይዞታዎች ቁጥጥር ሥር ሊሆን ይችላል። ይህም ማለት አንድ ይዞታ ላይ ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ባለይዞታዎች ሊያዙበት ይችላሉ።

5. የግብርና ባለይዞታ፡- ባለይዞታ ማለት በሰብል የተያዘ የእርሻ መሬት ወይም የቤት እንስሳት (ንብ) ወይም የሁለቱም ባለቤት የሆነ ወይም በንብረቱ አጠቃቀምና አያያዝ ሙሉ ኃላፊነት ያለው ግለሰብ፣ማህበር ወይም ድርጅት ነው።

ባለይዞታው በመሬት ላይ የሚዘራውን የሰብል ዓይነት እንዲሁም የሚያረባቸውን የቤት እንስሳት ዓይነት እንደአስፈላጊነቱ በሚያመችና በሚጠቅም መንገድ ለማስተዳደር ሙሉ መብት ሊኖረው የሚችል ነው። ይህም ማለት ባለይዞታው መቼ የት ምን ዓይነትና እንዴት ሰብል ማምረትና የቤት እንስሳት ማርባት እንዲሁም ውጤቱን እንዴት መጠቀም እንዳለበት የመወሰን መብት ያለው ነው።

ባለይዞታው በይዞታው ላይ በሌሎች ሠራተኞች የሚሠራውን ሥራ በበላይነት ለመቆጣጠርም ሆነ ትዕዛዝ ለመስጠት ይችላል። በተጨማሪ አንድ ይዞታን በጋራ የሚያስተዳድሩ ከአንድ በላይ ሰዎች ቢኖሩ ይዞታው በአንደኛው ስም ተመዝግቦ በአስተያየት መልክ ይዞታው በጋራ በስንት ባለይዞታዎች ቁጥጥር ሥር መሆኑን መግለጽ አስፈላጊ ነው። አንድ ባለይዞታ የይዞታው ባለቤት / Owner / ሊሆን ወይም የይዞታው ባለቤት ላይሆን ይችላል።

6. ፓርስል፡-ፓርስል ማለት የአንድ ይዞታ አካል ሆኖ ከይዞታው ውጭ በሆኑ እንደ መሬት ፣ውሀ፣መንገድ፣ደንና በመሳሰሉት ሙሉ በሙሉ የተከበበ መሬት ነው። አንድ ፓርስል አንድ ማሣ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ማሣዎች /መሬት አጠቃቀም ሊይዝ ይችላል። በተጨማሪም በአንድ ፓርስል የተለያዩ ሰብሎች ሊዘሩ ይችላሉ። ለበለጠ ማብራሪያ ገጽ 28 እና 29 ይመልከቱ።

7. ማሣ፡- ማሣ ማለት በአንድ የሰብል ዓይነት ወይም በድብልቅ ሰብሎች የተያዘ አንድ ሙሉ ፓርስል ወይም የአንድ ፓርስል ክፋይ ወይም አካል ነው። ለበለጠ ማብራሪያ ገጽ 28 እና 29 ይመልከቱ።

8. ሌላ የመሬት አጠቃቀምበሰብል ከተያዙ ማሣዎች ውጭ ያሉት የመሬት አጠቃቀሞች (ለምሳሌ፡- እዳሪ፣ በደን ፣በግጦሽ...ወዘተ የተያዙ) በጥቅል የሚጠሩበት ነው።

9. ሰብል፡- በዚህ ጥናት ሰብል የምንላቸው ለምግብና መጠጥ የሚሆኑትን እንዲሁም ትምባሆን፣ ጥጥና ቅመማ ቅመሞችን ያጠቃልላል።

10. የመኸር ሰብል:- ለዚህ ጥናት የመኸር ሰብል ማለት ከመስከረም 1 እስከ የካቲት 30 የሚሰበሰብ ማንኛውም ጊዜያዊ ሰብል ነው። የሰብሉ የዘር ወቅት ግን ከተጠቀሰው ጊዜ ውጭ ሊሆን እንደሚችል መገንዘብ ያስፈልጋል።

11. የበልግ ሰብል:- ለዚህ ጥናት የበልግ ሰብል ማለት ከላይ ከተጠቀሰው የመኸር ጊዜ ውጪ የሚሰበሰብ ማንኛውም ጊዜያዊ ሰብል ነው።

ማስታወሻ

የመኸርና የበልግ ሰብሎች ከላይ በተጠቀሱት ጊዜያት ውስጥ በዝናብ፣ በውሃ ሸሽ፣ በመስኖ... ወዘተ የሚመረቱ ሰብሎችን እንደሚያጠቃልሉ መገንዘብ ያስፈልጋል። ይሁንና ቋሚ ሰብሎች የመኸርና በልግ ተብለው እንደማይከፋፈሉ ማስታወስ ይገባል።

12. ጊዜያዊ ሰብል

ጊዜያዊ ሰብል ማለት ተዘርቶ ወይም ተተክሎ ከአንድ ዓመት ባነሰ ጊዜ ምርቱ የሚሰበሰብና ከተሰበሰበ በኋላም ተክሉ የሚከሰም ማንኛውም የሰብል ዓይነት ነው። ለምሳሌ ጤፍ፣ በቆሎ፣. . . ወዘተ ወይም ተተክሎ ከአንድ ዓመት በላይ ቢቆይም ምርቱ ሲሰበሰብ ተክሉ የሚከሰም ሰብል ጊዜያዊ ሰብል ይባላል። ለምሳሌ ጎመንናካሳሻ. . . ወዘተ

13. ቋሚ ሰብል:- ቋሚ ሰብል ማለት የተተክለበትን ወይም የተዘራበትን መሬት ከአንድ ዓመት በላይ የሚይዝና ፍሬው ከተለቀመ በኋላ መዘራት ወይም መተክል ሳያስፈልገው በርከት ላሉ ዓመታት ፍሬ በመስጠት የሚቆይ የሰብል ዓይነት ነው። ለምሳሌ ቡና፣ ብርቱካን፣ ሻይ... ወዘተ

14. ድብልቅ ሰብል:- ብልቅ ሰብል ማለት በአንድ ማሣ ላይ የሚገኙ የጊዜያዊና የጊዜያዊ ሰብል ወይም የጊዜያዊና የቋሚ ሰብል ወይም የቋሚና ቋሚ ሰብል ድብልቅ ማለት ነው።

15. የዘር ዓይነት:- የዘር ዓይነቶች በሁለት ይከፈላሉ። እነርሱም በአካባቢ ከሚመረተው ሰብል ገበሬዎች ለዘር የሚጠቀሙበትና ከፍ ያለ ምርት የሚያስገኝ ጥራት ያለው የተሻሻለ / ምርጥ / ዘር ናቸው።

በኢትዮጵያ አብዛኛውን ጊዜ የተሻሻለ ወይም / ምርጥ ዘር/ የሚቀርበው በኢትዮጵያ ምርጥ ዘር ድርጅት በኩል ነው። በተጨማሪም መንግሥታዊና

መንግሥታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች ለምሳሌ ከግብርናና ገጠር ልማት ሚኒስቴር ፤ከዕርዳታ ሰጪ ድርጅቶች ምርጥ ዘር ሊገኝ ይችላል።

ምርጥ ዘር የምንለው ለአንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ ለማዋል በቀጥታ ከላይ ከተጠቀሱት ምንጮች የተገኘውን ብቻ ነው።

16. ፀረ-ተባይ፡- ፀረ-ተባይ ማለት ሰብልን በመብላት ምርት እንዲቀንስ ወይም እንዲጠፋ የሚያደርጉ ተባዮችን ለማጥፋት የሚጠቅም ማንኛውም ዓይነት የኢንዱስትሪ ውጤት የሆነ መድኃኒት ነው። ለምሳሌ ፀረ-ተምች፣ፀረ-አንባጣ...ወዘተ።

17. ፀረ በሽታ፡- ፀረ-በሽታ ማለት የሰብል ልዩ ልዩ ክፍሎችን /ቅጠል፣ግንዱን ወይም ሥሩን / በማጥቃት ምርት እንዲቀንስ ወይም እንዲጠፋ የሚያደርገውን ማንኛውንም የሰብል በሽታ ሊከላከል የሚችል የኢንዱስትሪ ውጤት የሆነ መድኃኒት ነው።

18. ፀረ-አረም፡- ፀረ-አረም ማለት ከባለይዞታው ቁጥጥር ውጪ በሰብል በተያዘው ማሳ ውስጥ ሳይፈለግ በመብቀልና ለሰብሉ ምርታማነት አስፈላጊ የሆኑትን ሁሉ በመሻማት ሰብሉ እንዲጠፋ ወይም ምርቱ እንዲቀንስ የሚያደርጉትን ዕጽዋት የሚያጠፋ የኢንዱስትሪ ውጤት የሆነ መድኃኒት ነው።

19. መስኖ፡- መስኖ ማለት ምርትን ለማምረት ወይም ለመጨመር ሆን ተብሎ በሰው ሠራሽ ዘዴ ማለትም በቦይ፣በቦቴ፣ውኃ በማጋዝ ፣በኩሬ፣ ውሃ በማቆርና በመሳሰሉት በመጠቀም ማሳው በቂ ውሃ እንዲያገኝ ማድረግ ነው። ሆኖም በዝናብና በጎርፍ መጥለቅለቅ የሚገኘው ውኃ እንደመስኖ ውሃ አይቆጠርም።

20. ሰብል ማምረት፡- በእርሻ ሥራ ተሰማርቶ ቋሚ ፣ጊዜያዊ ወይም ድብልቅ ሰብሎች የማምረት ተግባር ነው።

21. የቤት እንስሳት ማርባት /ከብት ማርባት/ ንብ ማነብየዳልጋ ከብት፣የጋማ ከብት፣በግ፣ፍየል፣ዶሮዎችና ንብ በተናጠል ወይም በጣምራ የማርባት ወይም የማደለብ ወይም በፀጉራቸው የመጠቀም ተግባር ነው። ሆኖም የእርሻ በሬ ወይም ለመጓጓዣ የሚጠቅሙ የቤት እንስሳት ብቻ መኖር የከብት እርባታ ሥራ እንዳለ አያስቆጥርም። የቤት እንስሳት ቆጠራ በሚደረግበት ጊዜ ግን መረጃ በሚሰበሰብበት ቅጽ ላይ እነዚህ እንስሳት እንደሚመዘገቡ /እንደሚቆጠሩ መገንዘብ ያስፈልጋል።

22. የቤት እንስሳት:- በዚህ ጥናት የቤት እንስሳት የዳልጋ ከብቶችን ፣በጎችን ፣ፍየሎችን ፣ፈረሶችን ፣በቅሎዎችን፣አህዮችን ፣ግመሎችን ፣አሳማዎችን ፣ዶሮዎችንና ንቦችን ያጠቃልላል፡፡

23. ዕድሜ:- ኃላንድ ሰው ከተወለደበት ጊዜ ጀምሮ ጥናቱ እስከሚካሄድበት ቀን ድረስ ያለው የዓመት ብዛት ነው፡፡ ዕድሜ የሚመዘገበው በሙሉ ዓመት ሲሆን በሙሉ ዓመት ማለት ከሙሉ ዓመት በተጨማሪ ያሉትን ወሮችና ቀኖች በመተው የሚገኘው ዓመት ነው፡፡

የቤተሰብ አባላትን ዕድሜ በትክክል ለማወቅ ከሚያስችሉ ዘዴዎች አንዱ ከቤተሰቡ አባላት መካከል የአንዱን ዕድሜ በትክክል በማወቅ የሌሎችን ዕድሜ ለመገመት ማስቻሉ ነው፡፡ በተለይ የሥጋ ዝምድና ያላቸው አባላት በስንት ዓመት እንደሚበላለጡ ስለሚታወቅ የአንዱን ዕድሜ ማወቅ የሌላውን ዕድሜ ለማስላት ያስችላል ፡፡ በተጨማሪም አንዳንድ ሴቶች ዕድሜያቸውን በትክክል ባያውቁም ካገቡ በኋላ ለስንት ዓመት በትዳር ላይ እንደቆዩ ስለሚያውቁ ሲያገቡ የስንት ዓመት ዕድሜ እንደነበራቸው በመጠየቅ አሁን ያላቸውን ዕድሜ ማወቅ ይቻላል፡፡ በትዳር ላይ ስንት ዓመት እንደቆዩ የሚገልጸው መረጃም የልጆቻቸውን ዕድሜ ለማወቅ ያስችላል፡፡ በተጨማሪም አንዳንድ የቤተሰብ አባላት ዕድሜያቸውን ከአንዳንድ ካለፉና ከሚታወሱ ድርጊቶች ጋር በማነጻጸር መናገር ይችሉ ይሆናል፡፡ እነዚህ ድርጊቶች ከተፈጸሙ ስንት ዓመት እንዳለፈ ማወቅ የአባላቱን ዕድሜ ለማወቅ ይረዳል፡፡ በዚህ መመሪያ መጨረሻ ዕድሜን በስሌት ለማወቅ እንዲረዳ አንዳንድ ታሪካዊ ድርጊቶች የተፈጸሙበትን ጊዜ የሚገልጽ መረጃ ተዘርዝሯል፡፡ ብዙ ግለሰቦች ዕድሜያቸውን በዜሮ ወይም በአምስት በሚያልቁ አሀዞች መናገር ስለሚቀላቸው ትክክለኛውን ዕድሜ ለማወቅ ተገቢውን ጥረት ማድረግ ያስፈልጋል፡፡

24. ኩንታል

ኩንታል ማለት መቶ ኪሎ ግራም የሚመዝን ክብደት ማለት ነው፡፡

25. ሄክታር

ሄክታር ማለት 10,000 (አሥር ሺህ) ሜትር ካሬ ስፋት ያለው መሬት ነው፡፡

26. የወተት ላሞች

የወተት ላሞች በጥናቱ ወቅት ወተት በመስጠት ላይ ያሉትን ፣እርጉዝ የሆኑትን በተጨማሪም ከጥናቱ በፊት ወተት ሲሰጡ የነበሩና ወደፊት ይሰጣሉ ተብለው የሚገመቱትን ያጠቃልላል፡፡

27. የግጦሽ መሬት

የግል ይዞታ አካል ሆኖ ጥናቱ በሚካሄድበት ወቅት ግለሰቡ ለግጦሽ የሚገለገልበት መሬት ማለት ነው።

28. እዳሪ መሬት

እዳሪ መሬት ሰብል ሲመረትበት ቆይቶ መሬትን ለማዳበር ሆንተብሎ ቢያንስ ለአንድ የሰብል ወቅት ሳይታረስ የሚቆይ ወይም በማሳ ምዝገባ ወቅት በማንኛውም ሰብል ያልተያዘ መሬት ነው።

29. በኮንትራት ወይም በኪራይ የተያዘ መሬት

የሌላ ሰው የሆነና ባለይዞታው ኪራይ (በገንዘብ ወይም በዓይነት) እየከፈለ የሚጠቀምበት መሬት ማለት ነው።

30. በግል የተያዘ መሬት

ባለይዞታው ለመንግስት ግብር እየከፈለ የግብርና ሥራ የሚያከናውንበት የግሉ (የራሱ) የሆነ መሬት ማለት ነው። ግብር መክፈል ግዴታ ቢሆንም በተለያዩ ምክንያት ግብር ባይከፍሉም እንኳ ይዞታ እስካላቸው ድረስ በጥናቱ ይሸፈናሉ።

31. ብስባሽ ማዳበሪያ

የተለያዩ ዕፅዋትና ቅጠላ ቅጠሎች ሆን ተብሎ በጉድጓድና በሌሎች ቦታዎች እንዲብላሉ ከተደረገ በኋላ በማዳበሪያነት እንዲውሉ ሲደረግ ነው።

32. ዓምድ

ዓምድ ማለት በቅጹ ወይም በመጠይቁ ለሚሰበሰቡት መረጃዎች አርዕስት የአርዕስቱ ማብራራያና በአርዕስቱ ለሚጠየቁ ጥያቄዎች መልሶች መጻፊያ የተሰጠ ክፍት ቦታ ነው። በዓምዶቹ መረጃዎች በፊደል ወይም በአጋዝ ብቻ ወይም በሁለቱም እንደ አስፈላጊነቱ ሊሰፍሩ ይችላሉ። በቁጥር የሚገለጹ መረጃዎች በዓምዱ ውስጥ ከቀኝ በመጀመር ወደ ግራ ይሞላሉ። ይህ አሠራር በሙሉ ቁጥርና በዴሲማል ለሚገለጹ መረጃዎች በሙሉ ያገለግላል። የሚከተለውን ምሳሌ ይመልከቱ። 198 ኪሎ ከ760 ግራም 6 ኪሎ ከ75 ግራምና 20 ኪሎ ከ5 ግራም በሚከተለው ሁኔታ በተገለጸው የቁጥሮች አጻጻፍ ይሰፍራሉ።

ከ.ግ	ግራም
198	760
6	075
20	005

33. ቤሪንግ

በማሣ ልክቶሽ ወቅት የሰሜንን አቅጣጫ መነሻ በማድረግ ከአንዱ ማዕዘን ወደ ሌላው ማዕዘን ኮምፓስ በማንበብ የሚገኘው ዲግሪ ቤሪንግ ይባላል፡፡

34. የግብርና ናሙና ጥናት

ከአጠቃላይ የግብርና ስብስብ /Population or Universe/ ውስጥ የስብስቡን ባህሪያት ሊይዝና ሊወክል የሚችል በሳይንሳዊ የአመራረጥ ዘዴ የሚመረጥ የስብስቡ አካል ናሙና ሲባል ይህን የአመራረጥ ዘዴ በመጠቀም የሚካሄደው ጥናት ደግሞ የግብርና ናሙና ጥናት ይባላል፡፡

35. የእርሻ ሥራ

የእርሻ ሥራ ማለት ማረከ፣መጠቅጠቅ ፣ማበራየት፣ማጨድ... ወዘተ ማለት ነው፡፡ የቤት እንስሳት የእርሻ ሥራ ሰርተዋል የሚባለው የማረከ ወይም የመጠቅጠቅ ወይም የመውቃትና ሌሎች ለእርሻ አጋዥ የሆኑ ሥራዎችን ለምሳሌ የማንጓዝ ሥራ የሰሩ እንደሆነ ነው፡፡

36. የተፈጥሮ ማዳበሪያ

ከፍግ ፣ከብስባሽ ወይም ከሌሎች ተፈጥሮ ሰራሽ ነገሮች የሚገኝና የሰብል ምርትን ለማሻሻል የሚረዳ የማዳበሪያ ዓይነት ነው፡፡አርጋም የተፈጥሮ ማዳበሪያ ሆኖ ይቆጠራል፡፡

37. ኬሚካል ማዳበሪያ

በኢንዱስትሪ ወይም በፋብሪካ የተመረተና የሰብል ምርትን ለማሻሻል የሚረዳ የማዳበሪያ ዓይነት ነው፡፡

38. ኤክስቴንሽን

39. ክትር

አፈር በጎርፍ እንዳይታጠብ ለማድረግ በእርከኖች ዳርና ዳር በድንጋይ ወይም በአፈር የሚሠራ ካብ/ ግንብ ነው።

40. አግድመት እርሻ

በተዳፋት መሬት ላይ አፈሩ እንዳይታጠብ ወይም እንዳይሸረሸር ወደ ጎን የሚካሄድ የአስተራረስ ዘዴ ነው።

41. ባህላዊ ቀፎ

ማለት ከተለያዩ ነገሮች/ለምሳሌ ፣ከሽንብቆ፣ከቀርከሃ ፣እንጨት፣ከተባረባረ ዛፍ፣ከእንሥራ ...ወዘተ/የተሰራና ማር የሚመረትበት ማለት ነው።

42. መለስተኛ ዘመናዊ /የሽግግር/ ቀፎ

ማለት በግብርና ሚኒስቴር ወይም አግባብ ባላቸው መሥሪያ ቤቶች የሙያ ድጋፍ ተሰርቶ ከባህላዊ ቀፎ የተሻለ ምርት የሚሰጥ ማለት ነው። ከዚህ በተጨማሪ

- ገበሬው በቀላሉ ሊሠራው የሚችል
- በሣጥን መልክ የተሰራ አንድ ቀፎ ብቻ የሆነ
- በአንድ ዘንግ ጠርዝ ስም በማጣበቅ ንቦች እንጀራው ተጋግሮ ለዕንቁላል መጣያና ማር መሥሪያ አንዲገለገሉበት ወደ ቀፎ በመጨመር የሚዘጋጅ የቀፎ ዓይነት ነው።

43. ዘመናዊ ቀፎ

ማለት በግብርና ሚኒስቴር ወይም አግባብ ባላቸው መሥሪያ ቤቶች ባለሙያ ተሰርቶ ከፍተኛ ምርት የሚሰጥ ማለት ሲሆን በሣጥን መልክ የተሰራና ከ3-5 ቀፎዎች አደራርቦ ማስቀመጥ የሚቻልበት ነው። በተጨማሪም የራሱ የሆነ በሽቦ የተሰራ የእንጀራ መጋገሪያ ፍሬም ያለውና እንጀራው በባለሙያ ከተሰራ በኋላ ወደ ቀፎው በመጨመር በቀጥታ ንቦች ዕንቁላልና ማር እንዲሰሩበት ተደርጎ የተዘጋጀ የንብ ቀፎ ነው።

X. በጥናቱ የሚሸፈኑ ሰብሎችና ኮዶቻቸው ዝርዝር

የሰብል ስም	የሰብል ኮድ
ሀ. የብርዕና አገዳ ሰብሎች	
ጤፍ	07
ገብስ/ገራሚ/ዋሰራ	01
ስንደ/ዱራኛ/ማሾ	08
በቆሎ	02
ማሸላ/ዘንጋዳ/	06
ዳጉሣ	03
አጃ	04
ሩዝ	05
ሌሎች...ይገለጹ	120
ለ. ጥራጥሬ	
ባቁላ	13
አተር	15
አኩሪ አተር	18
ሽምብራ	11
ምስር	14
ንያ	16
ቦሎቄ/አደንጓሬ	12
ግብጦ	17
አብሽ	36
ሌሎች...ይገለጹ	118
ሐ. የቅባት እህሎች	
ኑግ	25
ሠሊጥ	27
ሱፍ	28
ተልባ	23
ጎመን ዘር	26
ለውዝ	24
ሌሎች...ይገለጹ	119
መ. አትክልት	
የአበሻ ጎመን	56
ጥቅል ጎመን	52
ሠላጣ	57
ቆስጣ	69
በርበሬ	38
ቃሪያ	59
ቲማቲም	63
አበባ ጎመን	54
ፎሶሊያ/ፋጆሊ/	70
ዱባ	61
ሌሎች...ይገለጹ	123

የሰብል ስም	የሰብል ኮድ
ሠ. ሥራሥር	
ቀይ ሽንኩርት	58
ነጭ ሽንኩርት	55
ካሮት	53
ቀይ ሥር	51
ድንች	60
ስኳርድንች	62
ጎደሬ	64
ሌሎች...ይገለጹ	98
ፈ. ቅመማ ቅመም	
ጥቁር አዝመድ	31
ነጭ አዝመድ	40
ዝንጅብል	37
ዕርድ	39
ኮረሪማ	33
ድንብላል	79
ሌሎች...ይገለጹ	117
ሰ. ካሽ ክሮፕ	
ጥጥ	73
ትምባሆ	78
ሌሎች...ይገለጹ	121

ቋሚ ሰብሎች

የሰብል ስም	የሰብል ኮድ
ሀ. ፍራፍሬ እና ካሽ ክሮፕ	
ቡና	72
ጫት	71
ጌሾ	75
ሸንኮራ-አገዳ	76
ብርቱካን	47
መዝ	42
ሎሚ	44
ፓፓያ	48
ማንጎ	46
ዘይቱን	65
አቮካዶ	84
አናናስ	49
ኮክ	66
እንሰት	74
መንደሪን	45
ትርንጎ	50
ወይን	43
ከርቡሽ/ሀብሀብ/	83
እንጆሪ	113
ሌሎች...ይገለጹ	115
ለ. ቅመማ ቅመም	
ቁንዶ በርበሬ	32
ቀረፋ	35
ጥምዝ ቅመም	116
ጤናዳም	81
እንስላል	20
ሌሎች...ይገለጹ	117

ማስታወሻ:-

ከላይ በተዘረዘሩት ሰብሎች የተያዙ ማሳዎች በሙሉና ሌሎች የመሬት አጠቃቀም የማሣ ልኪ ይደረግላቸዋል፡፡

ሌላ የመሬት አጠቃቀም ስምና ኮድ

	ኮድ
እዳሪ መሬት	86
በደን የተያዘ (ባህር ዛፍን ጨምሮ)	89
የግጦሽ መሬት (ድርቆሽ)	85
ሌሎች (ይገለጽ)	99

በሌሎች የሚጠቃለሉት ቤት ፣ አውድማ ፣ ረግረጋማ መሬት፣ ኩሬ . . . ወዘተ የመሳሰሉት የባለይዞታው ይዞታ የሆኑ ናቸው፡፡

XI. ለሰብል ብልሽት ምክንያቶች እና ኮዶች ዝርዝር

ተ.ቁ	የብልሽት ምክንያት	ኮድ
1	ፀረ-አዝርዕት በሽታዎች.	01
2	ውርጭ.	02
3	ጎርፍ	03
4	አንበጣ.	04
5	ፀረ- አዝርዕት ተባዮች.	05
6	የዝናብ እጥረት	06
7	የዝናብ ብዛት.	07
8	የዱር አራዊት	08
9	ወፍ	09
10	በረዶ	10
11	አረም.	11
12	የዘር ዕጥረት.	12
13	የእርሻ መሬት ለምነት መቀነስ.	13
14	በአካባቢው የፀጥታ ሁኔታ አለመረጋጋት.	14
15	ሌሎች ምክንያቶች ናቸው፡፡	15

ማስታወሻ፦

በተራ ቁጥር 12 እና 13 የተጠቀሱት የምርታማነት መቀነስ ምክንያቶች ቢሆኑም በዚህ ጥናት ግን እንደብልሽት ምክንያት ተቆጥረው ይመዘገባሉ።

በባለይዘታው ቁጥጥር ሥር የሚገኙትን ይዘታዎች በቅጽ 99/2ሀ መዝግቦ ቁጥር ለመስጠት እንዲረዳ በቅድሚያ ስለፓርስልና ማሣ ቁጥር አሰጣጥ ማወቅ አስላጊ በመሆኑ የሚከተለውን ምሳሌ መመልከት ያስፈልጋል።

XII. በጊዜያዊ ፣ ቋሚና ድብልቅ ሰብሎች የተያዙ ማሣዎችና ሌላ የመሬት አጠቃቀም የፓርስልና ማሣ ቁጥር አሰጣጥና አመዘጋገብ ምሳሌ

አንድ ለዚህ ጥናት በተመረጠ ቤተሰብ ውስጥ ያለ ባለይዘታ ዙሪያውን ከሌሎች ባለይዘታዎች ይዘታ ጋር ከሚዋሰን ቦታ ላይ በበቆሎ፣ ነጭ ሽንኩርት፣ ጤፍ፣ በቡናና ማሽላ ድብልቅ የተያዙ አራት ማሣዎችና የራሱ ቤት ሲኖሩት አንድ ትልቅ አውራ ጎዳናን ተሻግሮ ደግሞ በአኩል አራሽነት የያዛቸው አንድ የቲማቲም ፣ አንድ የብርቱካን፣ አንድ የጌሾና ጫት ድብልቅ የያዙ ኩታ ገጠም ማሣዎች፣ አንድ እዳሪ መሬት እና አንድ የበቆሎ ማሣ አሉት። በአንድ ዙሪያውን በመንግሥት ደን ከሚዋሰን ይዘታው ላይ ደግሞ በገብስና ስንዴ ድብልቅ የተያዘ ማሣ በጤፍ የተያዘ አንድ ማሣ፣ በጫት የተያዘ አንድ ማሣ ፣ በአበሻ ጎመን የተያዘ አንድ ማሣ በቃሪያ የተያዘ አንድ ማሣ እንዲሁም ወንዝ ተሻግሮ አንድ የአተርና ማሽላ ድብልቅ የያዘ ማሣ አሉት። እነዚህን ማሳዎች በሙሉ ለመረጃ ሰብሳቢው በመስክ ተዘዋውሮ ቢያሳየው፣ መረጃ ሰብሳቢውም ይዘታውን ተዘዋውሮ ከተመለከተ በኋላ ጠቅላላ ይዘታው እንደሚከተለው የፓርስልና ማሣ ቁጥር በመስጠት በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/2ሀ ለእያንዳንዱ ማሳ (ሰብል/ሌላ መሬት አጠቃቀም) በተናጠል ምዝገባውን ያከናውናል።

በመጀመሪያ ለተመለከተው ይዘታ 01 የፓርስል ቁጥር በሁለተኛ ደረጃ ለተመለከተው አውራ ጎዳናውን ተሻግሮ ለሚገኘው 02 የፓርስል ቁጥር፣ በመንግሥት ደን ለተከበበው ይዘታ 03 የፓርስል ቁጥር እንዲሁም ወንዝ ተሻግሮ ለሚገኘው ይዘታ 04 የፓርስል ቁጥር እና በአራቱ ፓርስሎች ውስጥ ለሚገኙ ማሣዎች ደግሞ የማሳ ቁጥር በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/2ሀ ክፍል 2 ዓምድ 17 እንደሚከተለው ይሰጣል።

በ01 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የበቆሎ ማሣ 01 የማሣ ቁጥር
በ01 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የነጭ ሽንኩርት ማሣ 02 የማሣ ቁጥር
በ01 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የጤፍ ማሣ 03 የማሣ ቁጥር
በ01 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የቡናና ማሽላ ድብልቅ ማሣ 04 የማሣ ቁጥር
በ01 በፓርስል ላይ ለሚገኘው የባለይዞታው ቤት ለሚገኝበት ቦታ 05
የማሣ ቁጥር
በ02 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የቲማቲም ማሣ 01 የማሣ ቁጥር
በ02 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የብርቱካን ማሣ 02 የማሣ ቁጥር
በ02 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የጌሾና ጫት ድብልቅ ማሣ 03 የማሣ
ቁጥር
በ02 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የእዳሪ መሬት 04 የማሣ ቁጥር
በ02 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የበቆሎ ማሣ 05 የማሣ ቁጥር
በ03 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የገብስና ስንዴ ድብልቅ ማሣ 01 የማሣ
ቁጥር
በ03 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የጤፍ ማሣ 02 የማሣ ቁጥር
በ03 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የጫት ማሣ 03 የማሣ ቁጥር
በ03 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የአበሻ ጎመን ማሣ 04 የማሣ ቁጥር
በ03 ፓርስል ላይ ለሚገኘው የቃሪያ ማሣ 05 የማሣ ቁጥር
በ04 ፓርስል ላይ ለሚገኘው አተርና ማሽላ ድብልቅ ማሣ 01 የማሣ
ቁጥር በመስጠት ለፓርስልና ማሣ ቁጥሮች መጻፊያ በተሰጡት ቦታዎች
ላይ መስፈር ይኖርበታል፡፡

XIII. የቅጽ ግ.ና.ጥ 99/2ሀ አሞላልና የማሳ/ሌላ የመሬት አጠቃቀም
አለካክ መመሪያ

ይህ ቅጽ በቆጠራ ቦታው/የሠፈራ ጣቢያ መንደር በተመረጡ ቤተሰቦች ውስጥ ለሚገኙ ባለይዘታዎች በሙሉ የሚሞላ ነው። በዚህ ቅጽ በዋናው መኸር ወቅት በጊዜያዊ፣ በቋሚና በድብልቅ ሰብሎች የተያዘ ማሳና ሌላ የመሬት አጠቃቀም የሚመዘገቡበት፣ የእርሻ ሥራ ሁኔታው ክትትል የሚደረግበትና የማሳው/ሌላ የመሬት አጠቃቀሙ ስፋት ልኪ ውጤት የሚሞላበት ነው።

ክፍል 1 የአካባቢ መለያ

ዓምድ 1- ክልል

ጥናቱ የሚካሄድበት ክልል ስምና ኮድ በዚህ ዓምድ ይሞላል።

ዓምድ 2 -ዞን

ጥናቱ የሚካሄድበት ዞን ስምና ኮድ ወይም ቁጥር በዚህ ዓምድ ይሞላል።

ዓምድ 3- ወረዳ

ጥናቱ የሚካሄድበት ወረዳ ስምና ኮድ በዚህ ዓምድ ይሞላል።

ዓምድ 4 ገበሬ ማህበር/ሠፈራ ጣቢያ/

ጥናቱ የሚካሄድበት የገበሬ ማህበር ወይም ሠፈራ ጣቢያ ስም (ቁጥር) እና ኮድ በዚህ ዓምድ ይሞላል።

ዓምድ 5- ቆጠራ ቦታ /መንደር

ጥናቱ የሚካሄድበት ቆጠራ ቦታ ወይም መንደር ቁጥር በዚህ ዓምድ ይሞላል።

ማስታወሻ:-

ከክልል እስከ ቆጠራ ቦታ/መንደር መለያ ኮድ ከቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች በሚሰጠው ዝርዝር መሠረት ይሞላል።

ዓምድ 6 - የቤተሰብ መለያ ቁጥር

የተመረጠው ቤተሰብ መለያ ቁጥር ከቅጽ ግ.ና.ጥ 99/1 ክፍል 2 ዓምድ 1 በመውሰድ ይሞላል።

ዓምድ 7- የቤተሰቡ ኃላፊ-ጾታ

ለጥናቱ የተመረጠው ቤተሰብ ኃላፊ ጾታ ወንድ ከሆነ ኮድ «1» ሴት ከሆነች ኮድ«2» በዚህ ዓምድ ይሞላል፡፡

ዓምድ 8 - የባለይዘታው መለያ ቁጥር

በቆጠራ ቦታው በተመረጠው ቤተሰብ ውስጥ ለሚገኙ የግል ባለይዘታዎች የተሰጠውን መለያ ቁጥር ከቅጽ ግ.ና.ጥ 99/1 ክፍል 2 ዓምድ 4 በመውሰድ ይሞላል፡፡

ዓምድ 9 - የባለይዘታው ስም

የባለይዘታው ስም ከቅጽ ግ.ና.ጥ 99/1 ክፍል 2 ዓምድ 5 በመውሰድ ይሞላል፡፡

ዓምድ10 - ዕድሜ

የባለይዘታው ትክክለኛ ዕድሜ ተጠይቆ በሙሉ ዓመት (የጨረሰው ዓመት) በዚህ ዓምድ ይሞላል፡፡

ምሳሌ :- የአንድ ሰው ዕድሜ 8 ዓመት ከ 11 ወር ከ29 ቀን ቢሆን መመዝገብ ያለበት ዕድሜ 08 ዓመት ብቻ ይሆናል፡፡ የአንድ ህጻን ዕድሜ ከ 1 ዓመት በታች ከሆነ “00” ይመዘገባል፡፡ አንዲሁም የአንድ ሰው ዕድሜ 97 እና ከዚያ በላይ ከሆነ “97” ብቻ ይመዘገባል፡፡ ዕድሜያቸውን በትክክል የማያውቁ ወይም ለመናገር ፈቃደኛ ያልሆኑ ሰዎች እንደሚያጋጥሙ ይታወቃል፡፡ ስለዚህ የእያንዳንዱን ቤተሰብ አባል ትክክለኛ ዕድሜ ለማግኘት በተቻለ መጠን ባለመስልቸት የተለያዩ ዘዴዎችንና የታሪካዊ ድርጊቶችን ዝርዝር በመጠቀም ጥረት ማድረግ ያስፈልጋል፡፡

ዓምድ11- ጾታ (ወንድ = 1 ሴት = 2)

ባለይዘታው ወንድ ከሆነ ኮድ « 1 » ሴት ከሆነች ኮድ «2 » በዚህ ዓምድ ይሞላል፡፡

ዓምድ12- የትምህርት ሁኔታ (የፈጸሙት ክፍተኛ ክፍል)

በዚህ ዓምድ የባለይዘታው የትምህርት ሁኔታ(የፈጸሙት ክፍተኛ ክፍል) ተጠይቆ ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት ኮዶች ትክክለኛው ተመርጦ ይሞላል፡፡ በመጀመሪያ ባለይዘታው ማንበብና መፃፍ የሚችል መሆኑ ከተጠየቀ በኋላ

የሚችል ከሆነ ተምሮ የጨረሰው ከፍተኛ ክፍል ይጠየቃል። አንድ ባለይዞታ የማንበብና የመፃፍ ችሎታ አለው የሚባለው በማንኛውም ባለይዞታው በሚያውቀው ቋንቋ አንብቦ መረዳትና መጻፍ ሲችል ብቻ ነው። የራሳቸውን ስም ወይም ቁጥሮችን ብቻ ማንበብና መፃፍ የሚችሉ ባለይዞታዎች ማንበብና መጻፍ እንደሚችሉ አይቆጠሩም። በተጨማሪም የፈጸመው ክፍል ሲባል በጥናቱ ወቅት የሚገኝበት ክፍል ሳይሆን ተምሮ የጨረሰው ከፍተኛ ክፍል ማለት ነው።

የትምህርት ሁኔታ(የፈጸሙት ከፍተኛ ክፍል)አመዳደብ ኮድ

ክፍል1:- ለሁለቱም ሥርዓተ ትምህርቶች

<u>የክፍል ደረጃ መግለጫ</u>	<u>ኮድ</u>
ማንበብና መጻፍ የማይችሉ01
መደበኛ ያልሆነ ትምህርት02
1ኛ ክፍል ያጠናቀቁ03
2ኛ ” ” ” ” 04
3ኛ ” ” ” ” 05
4ኛ ” ” ” ” 	06
5ኛ ” ” ” ” 	07
6ኛ ” ” ” ” 	08
7ኛ ” ” ” ” 	09
8ኛ ” ” ” ” 	10

ማስታወሻ:- የ8ኛ ክፍል ብሔራዊ ፈተና ወስዶ ውጤት ላልሰማ ባለይዞታ 7ኛ ክፍል እንዳጠናቀቀ ይቆጠራል።

ክፍል 2:- ለቀድሞው ሥርዓተ ትምህርት

<u>የክፍል ደረጃ መግለጫ</u>	<u>ከድ</u>
9ኛ ክፍል „ „ ያጠናቀቁ	11
10ኛ „ „ „ „ „ „	12
11ኛ „ „ „ „ „ „	13
12ኛ „ „ „ „ „ „	14
ከ12ኛ ክፍል በላይ „	15

ክፍል 3:- ለአዲሱ ሥርዓተ ትምህርት

<u>የክፍል ደረጃ መግለጫ</u>	<u>ከድ</u>
9ኛ ክፍል ያጠናቀቁ.	16
10ኛ ክፍል ያጠናቀቁ.	17
10ኛ ክፍል አጠናቆ ቴክኒክና ሙያ ትምህርት በመማር ላይ ያለ . .	18
ቴክኒክና ሙያ አጠናቆ ስርተፊኬት/ዲፕሎማ ያገኘ	19
11ኛ ቅድመ ዝግጅት ያጠናቀቁ (ወደ ከፍተኛ ት/ተቋም ለመግባት) .	20
12ኛ ቅድመ ዝግጅት ያጠናቀቁ (ወደ ከፍተኛ ት/ተቋም ለመግባት). . .	21
ከ12ኛ ቅድመ ዝግጅት በላይ.	22

ማሳሰቢያ :-

1. መደበኛ ያልሆነ ትምህርት ማለት በመደበኛ የትምህርት ደረጃ አመዳደብ ሊመደብ በማይችል የትምህርት መስጫ ድርጅት ትምህርት ተከታትለው ያጠናቀቁትን ለምሳሌ በቁስና በቁርኦች ት/ቤት ፣ በመሠረተ ትምህርት ... ወዘተ ማለት ነው።

2 . ከድ 14 የሚሞላላቸው የሚከተሉት ናቸው

ሀ) የ12ኛ ክፍልን መልቀቂያ ፈተና የወሰዱ ነገር ግን ከዚያ ያለፈ መደበኛ ትምህርት የሌላቸው።

ለ) 12ኛ ከጨረሱ በኋላ አንዳንድ የሙያ ትምህርት የተከታተሉ ለምሳሌ/የታይፕ ጽህፈት/

ሐ) በሙያ ትምህርት ቤቶች ተምረው ከ12ኛ መልቀቂያ ስርተፊኬት ሌላ ተጨማሪ ዲፕሎማ ያገኙ ባለይዞታዎችም ዲፕሎማው የከፍተኛ ትምህርት ኮሚሽን ከ12ኛ ክፍል በላይ የሆነ ትምህርት ብሎ እስካልመደበው ድረስ ኮድ 14 ይመዘገባላቸዋል፡፡

ዓምድ 13- የባለይዞታው ቤተሰብ አባላት ብዛት

የባለይዞታው ቤተሰብ አባላት ብዛት ተጠይቆ በዚህ ዓምድ ውስጥ ይሞላል፡፡ በተጨማሪም በተመረጠው ቤተሰብ ውስጥ ከአንድ በላይ ባለይዞታ ካለ የቤተሰብ አባላት ብዛት በሚጠይቅበት ጊዜ ብዛቱ ለእያንዳንዱ ባለይዞታ ተደጋግሞ ይሞላል፡፡

ዓምድ 14 - የግብርናው ዓይነት /ሰብል = 1 እንስሳት =2 ሁለቱም= 3/

በዓምድ 8 መለያ ቁጥሩ የተመዘገበው እያንዳንዱ ባለይዞታ የተሰማራበት የግብርና ዓይነት ተጠይቆ ሰብል ማምረት ብቻ ከሆነ ኮድ « 1 » እንስሳት ማርባት /ማደለብ/ ንብ ማነብ ብቻ ከሆነ ኮድ « 2 » ሁለቱም ከሆነ ደግሞ ኮድ « 3 » በዚህ ዓምድ ይሞላል፡፡

ክፍል 2. በሰብል የተያዘ ማሳ / ሌላ የመሬት አጠቃቀም ዝርዝር ሁኔታ

ይህ ክፍል የሚያገለግለው ባለይዞታው በ1999 ዓ.ም. መኸር ወቅት ያለውን በጊዜያዊ ፣በቋሚ፣ በድብልቅ ሰብሎች የተያዘ ማሳ እና ሌላ የመሬት አጠቃቀም ዝርዝር ሁኔታ ለመመዝገብ ነው ፡፡

ዓምድ 15- ተራ ቁጥር

ተራ ቁጥር ከ « 01 » በመጀመር በቅደም ተከተል ተሞልቷል

ዓምድ 17. የፓርስል ቁጥር ፣የማሳ ቁጥር ፣ ማሳው አንድ ዓይነት ሰብል ነው፣

ድብልቅ ሰብል ነው ፣ሌላ ነው ፣ የሰብል /ሌላ የመሬት አጠቃቀም

ስምና ኮድ

የፓርስል ቁጥር

መረጃ የሚሰበስብለት በጊዜያዊ / በቋሚ/ በድብልቅ ሰብል የተያዘ ማሳ/ሌላ የመሬት አጠቃቀም የሚገኝበት ፓርስል የፓርስል ትርጉምን በጠበቀ መልኩ ተከታታይነቱን ጠብቆ የተሰጠው ቁጥር በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል፡፡

የማሳ ቁጥር

መረጃ የሚሰበሰብለት በጊዜያዊ /በቋሚ/ በድብልቅ ሰብል የተያዘ ማሳ/ ሌላ የመሬት አጠቃቀም የማሳ ትርጉምን በጠበቀ መልኩ ተከታታይነቱን ጠብቆ የተሰጠው ቁጥር በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል፡፡

ማሳው አንድ ዓይነት ሰብል ነው = 1 /ድብልቅ ሰብል ነው= 2 / ሌላ ነው=3

ባለይዞታው በዓምድ 17 ያስመዘገበው ማሳ በአንድ ዓይነት ሰብል የተያዘ ከሆነ ኮድ «1» በድብልቅ ሰብል የተያዘ ከሆነ ኮድ «2» ሌላ መሬት አጠቃቀም (መስክ/ግጦሽ/ደንቤት ያረፈበት/ረግረግ ዕዳሪ ... ወዘተ) ከሆነ ኮድ «3» በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል፡፡

የሰብል/ሌላ ስም

ባለይዞታው ያስመዘገበው ማሳ በአንድ ዓይነት ሰብል የተያዘ ወይም ሌላ የመሬት አጠቃቀም ከሆነ በዓምድ 17 በሚገኘው የመጀመሪያው ንዑስ ዓምድ በተሰጠው ባዶ ቦታ የሰብል/ሌላ የመሬት አጠቃቀሙ ስም ይጻፋል ተስማሚው ኮድም በመረጃ አሰባሰብ መመሪያው ገጽ ----- ካለው ዝርዝር ተወስዶ ይሞላል፡፡ በሌሎች ንዑስ ዓምዶች ያሉትና የማይመለከቱት ባዶ ቦታዎች በሰረዝ ይዘጋሉ፡፡ ማሳው የያዘው ሁለት ዓይነት ድብልቅ ሰብሎች ከሆነ በዓምድ 17 በሚገኙት በመጀመሪያዎቹ ሁለት ንዑስ ዓምዶች የሚገኙትን ክፍት ቦታዎች በመጠቀም ተፈላጊውን መረጃ መሙላት ይገባል፡፡ በሦስተኛው ንዑስ ዓምድ የሚገኙት ክፍት ቦታዎች በሠረዝ ይዘጋሉ፡፡ ማሳው የያዘው ሦስት ዓይነት ድብልቅ ሰብሎችን ከሆነ በዓምድ 17 በሚገኙት ሦስት ንዑስ ዓምዶች የተሰጡትን ክፍት ቦታዎች በመጠቀም አስፈላጊው መረጃ ይሞላል፡፡ ሆኖም በማሳው ላይ ተደባልቀው የሚገኙት ሰብሎች ከ«3» በላይ ከሆኑ እያንዳንዱ ሰብል ከጠቅላላው የማሳ ስፋት የያዘውን ድርሻ በማወዳደር ከፍተኛውን የማሳ ድርሻ የያዙትን ሦስት ሰብሎች ብቻ በመውሰድ በዓምድ 17 በሚገኙት ንዑስ ዓምዶች ውስጥ በተሰጠው ክፍት ቦታ የሦስቱ ድብልቅ ሰብሎች ስም ይጻፋል፡፡ በእያንዳንዱ ሰብል ስም ግርጌ ተስማሚው ኮድ ከገጽ ____ እና ____ ካለው ዝርዝር ተወስዶ ይሞላል፡፡

ዓምድ 16 ለባለይዘታ የሚቀርቡ ጥያቄዎች

በዚህ ዓምድ ባለይዘታውን የእርሻ ሥራ ሁኔታ የሚመለከቱ ጥያቄዎች በቅደም ተከተል ቀርበዋል። ሁሉንም ጥያቄዎች ለባለይዘታው በማቅረብ የተሟላ መረጃ መስጠት ይገባል።

ጥያቄ1:- የይዘታው ዓይነት:-

ባለይዘታው በዓምድ 17 ያስመዘገበው ማሣ የባለይዘታው የራሱ ከሆነ ኮድ «1» በኪራይ ወይም በኮንትራት የተገኘ ከሆነ ኮድ «2» ከእነዚህ ከሁለቱ ውጭ የተገኘ ከሆነ ደግሞ ኮድ «3» በጥያቄው ትይዩ ዓምድ 17 በተሰጠው ክፍት ቦታ ይሞላል።

**ጥያቄ2:- ማሣው በኤክስቴንሽን ፐሮግራም ታቅፋል?
(አዎ = 1 የለም = 2)**

ባለይዘታው በዓምድ 17 ያስመዘገበው በሰብል የተያዘ ማሣ በኤክስቴንሽን መታቀፍ አለመታቀፉ ተጠይቆ መልሱ አዎን ከሆነ ኮድ «1» የለም ከሆነ ደግሞ ኮድ «2 » በጥያቄው ትይዩ ዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል።

ጥያቄ3:- የመስኖ ዘዴ ተጠቅመዋል? (አዎን = 1 የለም = 2)

ባለይዘታው በማሳው ላይ ያሉትን ሰብሎች ለማምረትም ሆነ ምርቱን ለማሻሻል በዘንድሮው ዓመት የመስኖ ዘዴ መጠቀም አለመጠቀሙ ተጠይቆ መልሱ አዎን ከሆነ ኮድ «1» የለም ከሆነ ኮድ «2» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል።

ጥያቄ4:- የመስኖ ዘዴ ከተጠቀሙ ውሃው የተገኘው

ባለይዘታው በማሳው ላይ የመስኖ ዘዴ ከተጠቀመና በጥያቄ 3 መልሱ አዎን ከሆነ ለመስኖ የተጠቀመበትን ውሃ ከየት እንዳገኘ ተጠይቆ ከወንዝ ከሆነ ኮድ «1» ከሃይቅ ከሆነ ኮድ «2» ከኩሬ ከሆነ ኮድ «3» ከታቆረ ውሃ ከሆነ ኮድ «4» ከተጠቀሱት ውጭ ሌላ ከሆነ ደግሞ ኮድ «5» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ክፍት ቦታ ይሞላል።

ጥያቄ5:- የአፈር መሽርሽርን ይከላከላሉ? (አዎን =1 የለም = 2)

ባለይዘታው የአፈር መሽርሽርን መከላከል አለመከላከሉ (ልምዱ) ተጠይቆ መልሱ አዎን ከሆነ ኮድ «1» የለም ከሆነ ደግሞ ኮድ «2» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ክፍት ቦታ ይሞላል።

ጥያቄ6:- የአፈርን መሽርሽርን የሚከላከሉ ከሆነ በአብዛኛው የሚጠቀሙት ዘዴ
ባለይዘታው በጥያቄ 5 ላይ የአፈር መሽርሽርን የሚከላከል መሆኑን ገልጾ
ኮድ «1» ከተሞላ በአብዛኛው የሚጠቀመው ዘዴ እርከን ሥራ ከሆነ ኮድ
«1» ክትር ከሆነ ኮድ «2» ዛፍ ተከላ ከሆነ ኮድ «3» አግድመት እርሻ
ከሆነ ኮድ «4» ከላይ ከተዘረዘሩት ውጭ ሌላ ከሆነ ኮድ «5» በጥያቄው
ትይዩ ዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል፡፡

ጥያቄ7:- በማሣው ላይ ያሉ ሰብሎች የያዙት ስፋት በመቶኛ (ለድብልቅ ሰብሎች
ብቻ)
ማሳው በድብልቅ ሰብሎች የተያዘ ከሆነ እያንዳንዱ የሰብል ዓይነት ከጠቅላላ
የማሣው ስፋት የያዘው ድርሻ በመቶኛ ምን ያህል እንደሆነ ባለይዘታው
ተጠይቆ በጥያቄው ትይዩ ዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል፡፡ ከ«3»
ሰብሎች የበለጠ ድብልቅ ካጋጠመ የማሣውን ከፍተኛ ድርሻ ለያዙት «3»
ሰብሎች ብቻ ድርሻቸው በመቶኛ ተጠይቆ ይመዘገብላቸዋል፡፡ የቀሪዎቹም
ድርሻ ለሶስቱ ዋና ዋና ሰብሎች ይከፋፈላል፡፡ ድምሩም መቶ መሆን
አለበት፡፡

ጥያቄ8:- የቋሚ ሰብል እግሮች ብዛት(ቡና፣ጫት ፣ሸንኮራ አገዳና አናናስን
ሳይጨምር)

ማሳው በቋሚ ሰብል የተያዘ ከሆነ የቋሚ ሰብል እግሮች ብዛት ተቆጥረው
ብዛታቸው በጥያቄው ትይዩ ዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል፡፡ ይህ ጥያቄ
ቡና፣ጫትን፣ ሸንኮራ አገዳናና አናናስን አይመለከትም፡፡

ጥያቄ9:-ፍሬ/ምርት ለመስጠት የደረሱ ቋሚ ሰብል እግሮች ብዛት(ቡና፣ጫት፣ሸንኮራ
አገዳና አናናስን ሳይጨምር)

ባለይዘታው በጥያቄ 8 ላይ ካስመዘገበው የቋሚ ሰብል እግሮች ብዛት
መካከል በምርት ዘመኑ ፍሬ ወይም ምርት ሰጥተዋል ወይም ሊሰጡ
ይችላሉ የሚላቸውን እንዲሁም አሁን ምርት/ፍሬ/ባይታይም ቀደም ሲል
ምርት ሲሰጡ የነበሩና ያልመከኑ እግሮች ብዛት ተቆጥሮ ብዛቱ በጥያቄው
ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል፡፡ ብዛቱም በዓምድ «8»
ከተሞላው ቁጥር መብለጥ የለበትም፡፡

ጥያቄ10:- የዘር/ችግኝ/ዓይነት (ምርጥ ዘር = 1 ምርጥ ዘር ያልሆነ =2)

ባለይዞታው ባስመዘገበው ማሳ ላይ የተጠቀመው የዘር /የችግኝ ዓይነት ተጠይቆ ምርጥ ዘር ከሆነ ኮድ «1» ምርጥ ዘር ካልሆነ ኮድ «2» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል። (ለቋሚ ሰብሎች ምርጥ ዘር ማለት የተሻሻሉ ችግኞችን ማለት እንደሆነ ማስታወስ ይገባል) ። እንዲሁም ለቋሚ ሰብሎች የዘር ወይም የችግኝ ዓይነት ሲጠየቅ ሰብሎ መጀመሪያ ሲዘራ ወይም ሲተከል የተጠቀመውን የዘር ዓይነት መሆኑን ማስታወስ ይገባል።

ማስታወሻ:-

1. ምርጥ ዘር ሲባል ከኢትዮጵያ ምርጥ ዘር ድርጅት ወይም ከሌሎች የምርጥ ዘር አዘጋጅ ድርጅቶች የተገኘውን ዘር ነው። ከገበያ የተገዛ ፣ ከዓምና የተረፈ እንዲሁም ከሌሎች ካልታወቁ ምንጮች የተገኘውን አይመለከትም።
2. ሰብል ተመርቶበት እንደገና መዝራት ሳያስፈልግ ለቀጣይ ዓመት ምርት የሚሰጥ ከሆነ ማናኛውም መረጃ ከተሰበሰበለት በኋላ የዘር ዓይነትና መጠን በሠረዝ ይዘጋል።

ጥያቄ11:- የተጠቀሙት ምርጥ ዘር ከሆነ መጠን በኪሎ ግራም

በጥያቄ 10 ባለይዞታው ምርጥ ዘር መጠቀሙን ገልጾ ኮድ «1» ከተሞላ በዚህ ጥያቄ ደግሞ የተጠቀመው የምርጥ ዘር መጠን ተመዝኖ ክብደቱ በኪሎ ግራም በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል። ጥያቄው የብርዕ፣ አገዳ ፣ ጥራጥሬና ቅባት ሰብሎችን ብቻ ይመለከታል። የምርጥ ዘሩን ክብደት ለመመዘን በገጽ---ላይ ለማዳበሪያ የተጠቀምነውን ምሳሌ መመልከት ያስፈልጋል።

ጥያቄ12:- የተጠቀሙት ምርጥ ዘር ከሆነ ዋጋ

ባለይዞታው በጥያቄ 10 ምርጥ ዘር ተጠቅሜአለው ብሎ ኮድ «2» ከተሞላ እንዲሁም የተጠቀመው የዘር መጠን በጥያቄ 11 ክብደቱ ተመዝኖ ከተሞላ በዚህ ዓምድ ለተመዘነው የምርጥ ዘር መጠን ብቻ ዋጋ ተጠይቆ በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል። ጥያቄው የሚመለከተው የብርዕ አገዳ ጥራጥሬና ቅባት ሰብሎችን ብቻ ነው።

ጥያቄ13:- የተጠቀሙት ምርጥ ዘር ካልሆነ (የአካባቢ ዘር) መጠን በኪግራም

ባለይዘታው በጥያቄ10 ላይ ምርጥ ዘር ያልሆነ ተጠቅሜአለሁ ብሎ ኮድ «2» ከተሞላ በዚህ ጥያቄ ደግሞ የተጠቀመው ምርጥ ዘር ያልሆነ መጠን በኪሎ ግራም ተጠይቆ በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል። ጥያቄው የሚመለከተው የብርዕ ፣ አገዳ ፣ ጥራጥሬና ቅባት ሰብሎችን ብቻ መሆኑን ማስታወስ ያስፈልጋል። የአካባቢ ዘርን ክብደት ለመመዘን በገጽ --- - ላይ የማዳበሪያን ክብደት ለመመዘን የተጠቀሙትን ምሳሌ በመመልከት መዝና ክብደቱን ማስፈር ተገቢ ነው።

ጥያቄ14:- የሰብል ብልሽት / ምርት እንዲቀንስ የሚያደርግ ሁኔታ ደርሷል ወይ ?
(አዎን = 1 የለም = 2)

እያንዳንዱን የሰብል ዓይነት አስመልክቶ የሰብል መበላሸት/ምርት እንዲቀንስ የሚያደርግ ሁኔታ መድረሱ ባለይዘታው ተጠይቆ መልሱ አዎን ከሆነ ኮድ «1» የለም ከሆነ ኮድ «2» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል። ለቋሚ ሰብል ብልሽት ደርሷል የሚባለው በዘንድሮው ዓመት ከታየና ቀደም ሲል ደርሶ እስከ ጥናቱ ወቅት ብልሹ የቀጠለ ከሆነ ነው።

ጥያቄ15:- የሰብል ብልሽት/ ምርት እንዲቀንስ የሚያደርግ ሁኔታ ደርሶ ከሆነ የብልሹ/የምርት መቀነሱ አንድ ዋና ምክንያት

በጥያቄ 14 የሰብል መበላሸት/ምርት እንዲቀንስ የሚያደርግ ሁኔታ ደርሷል ተብሎ ኮድ «1» ከተሞላ ብቻ ለሰብል መበላሸት/ምርት መቀነስ አንድ ዋና ምክንያት ተጠይቆ በጥያቄው ትይዩ ዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይጻፋል። ኮዱም በገጽ ---- ከተሰጠው ዝርዝር ተወስዶ ይሞላል።

ጥያቄ16:- የብልሽት መጠን በመቶኛ

በጥያቄ 15 በተገለጸውና በሌሎችም ምክንያቶች በሰብል ላይ ብልሽት/የምርት መቀነስ የደረሰ ከሆነ በማሳው ላይ የሚገኙትን እያንዳንዱን ሰብል አስመልክቶ የደረሰው የጉዳት መጠን ተጠይቆ በመቶኛ በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይጻፋል። ለድብልቅ ሰብሎች የብልሽት መጠን በመቶኛ የሚጠቀሙ በተናጠል መሆኑን መገንዘብ ዘስፈላጊ ነው።

ጥያቄ17:- ብልሽቱን ለመከላከል /ለጥንቃቄ የተወሰደ እርምጃ አለ ?

(አለ=1 የለም =2)

በዚህ ዓምድ ባለይዘታው የደረሰበትን የሰብል ብልሽት /ምርት የሚቀንስ ሁኔታ ለማስወገድ ወይም ለመቀነስ ወይም ለጥንቃቄ አስቀድሞ የተወሰደ እርምጃ መኖር አለመኖሩን ተጠይቆ መልሱ አዎን ከሆነ ኮድ «1» የለም ከሆነ ኮድ «2» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል፡፡

ጥያቄ18:- የተወሰደው እርምጃ ዓይነት(ኬሚካል=1 ኬሚካል ያልሆነ =2 ሁለቱም=3)

ባለይዘታው የሰብሉን ብልሽት ለማስወገድ ወይም ለመቀነስ ወይም አስቀድሞ ለጥንቃቄ እርምጃ ወስዶ በጥያቄ 17 ኮድ «1» ከተሞላ የወሰደው የእርምጃ ዓይነት ኬሚካል ከሆነ ኮድ «1» ኬሚካል ያልሆነ ከሆነ ኮድ «2» ሁለቱም ከሆነ ደግሞ ኮድ «3» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል፡፡

ጥያቄ 19 ኬሚካል ከተጠቀሙ ዓይነቱ

ባለይዘታው በጥያቄ 18 የወሰደው እርምጃ ዓይነት ኬሚካል ከሆነ (በጥያቄ 18 ኮድ «1» ወይም «3» ከተሞላ) ዓይነቱ ተጠይቆ ፀረ-ተባይ ከሆነ ኮድ «1» ፀረ-አረም ከሆነ ኮድ «2» ፀረ-በሽታ ከሆነ ኮድ «3» ፀረ-ተባይና ፀረ-አረም ከሆነ ኮድ «4» ፀረ-ተባይና ፀረ-በሽታ ከሆነ ኮድ «5» ፀረ-አረምና ፀረ-በሽታ ከሆነ ኮድ «6» እንዲሁም ሁሉንም ዓይነት ከሆነ ደግሞ ኮድ «7» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል፡፡

ጥያቄ20:- የተፈጥሮ /የኬሚካል ማዳበሪያ ተጠቅመዋል?

ባለይዘታው በሰብል በተያዘ ማሣው ላይ የሚገኘውን ምርት ለማሻሻል የተፈጥሮ ወይም ኬሚካል ማዳበሪያ መጠቀም አለመጠቀሙ ተጠይቆ መልሱ አዎን ከሆነ ኮድ «1» የለም ከሆነ ኮድ «2» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል፡፡

ጥያቄ21:- ማዳበሪያ ከተጠቀሙ ዓይነቱ

በጥያቄ 20 ባለይዘታው ማዳበሪያ ተጠቅሞ ኮድ «1» ከተሞላ የማዳበሪያው ዓይነት ተጠይቆ ጥቅም ላይ የዋለው የማዳበሪያ ዓይነት የተፈጥሮ ከሆነ ኮድ «1» ኬሚካል ከሆነ ኮድ «2» ሁለቱም ዓይነት ከሆነ ኮድ «3» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል፡፡

ጥያቄ22:- ኬሚካል ማዳበሪያ ከተጠቀሙ (በጥያቄ 21 ኮድ «2» ወይም «3» ከተሞላ)

ጥያቄ22.1:-ዓይነት

ባለይዘታው ማዳበሪያ ተጠቅሞ በጥያቄ 21 ኮድ «2» ወይም «3» ከተሞላ የተጠቀመው ማዳበሪያ ዓይነት ተጠይቆ ዩሪያ ከሆነ ኮድ «1» ዳፕ ከሆነ ኮድ «2» ሁለቱም ከሆነ ደግሞ ኮድ «3» በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል፡፡

ጥያቄ22.2 መጠን በኪሎ ግራም

በጥያቄ 22.1 ዓይነቱ የተገለጸው ማዳበሪያ መጠኑን ባለይዘታው ተጠይቆ በኪሎ ግራም በጥያቄው ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል፡፡ ባለይዘታው የማዳበሪያውን መጠን በኪሎ ግራም መግለጽ ካልቻለ ማዳበሪያውን ሲገዛ ወይም ጥቅም ላይ ሲያውል መጠኑን ለመለካት የተጠቀመበትን የመለኪያ ዕቃ (ጣሳ፣ቁና ፣ሳህን፣ . . . ወዘተ) በመጠቀም ባለይዘታው ማዳበሪያ ካለው የራሱን በመውሰድ ከሌለው ደግሞ በአካባቢው ማዳበሪያ ያለውን ቤተሰብ በማፈላሰግ ይህም ካልሆነ ማዳበሪያ ሊገኝ ከሚችልበት ማለትም ከገበያ፣ ከልማት ወኪሎች፣ ከግብርና መ/ቤቶች . . . ወዘተ ለጊዜው በትውስት በመውሰድ በመጀመሪያ ባዶውን ዕቃ ቀጥሎ ደግሞ ማዳበሪያውን አሲዞ ከመዘነ በኋላ የዕቃውን ክብደት በመቀነስ የሚገኘውን ክብደት በጥቅም ላይ የዋለውን ማዳበሪያ መጠን ስለሚገልጽ ውጤቱን በተሰጠው ክፍት ቦታ ውስጥ መሙላት አስፈላጊ ነው፡፡ ለበለጠ ማብራሪያ የሚከተለውን ምሳሌ ይመልከቱ፡-

ምሳሌ:- ባለይዘታውን አንድ ሣህን ማዳበሪያ በጤፍ ማሳው ላይ እንደተጠቀመና በኪሎ ግራም ምን ያህል እንደሆነ የማያውቅ መሆኑን ቢገልጽ መረጃ ሰብሳቢው በጥቅም ላይ የዋለውን ማዳበሪያ መጠን በኪሎ ግራም በጥያቄ 22.2 ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ማስፈር ስለሚገባው መጠኑን በኪሎ ግራም ለማግኘት የሚከተለውን አሠራር መከተል ይኖርበታል፡፡

1. ባለይዘታው በጥቅም ላይ ያዋለውን ማዳበሪያ መጠን የለካበትን ዕቃ ባዶውን ይመዝናል፡፡ በዚህ መሠረት የዕቃው ክብደት 500 ግራም (0.5 ኪ.ግ) ቢሆን ፣
2. በመቀጠልም ከባለይዘታው ወይም ከሌሎች ቤተሰቦች ወይም ደግሞ ከገበያ፣ ወይም ከልማት ወኪሎች . . . ወዘተ ያገኘውን ማዳበሪያ በዕቃ ውስጥ በማድረግ መዝኖ የተገኘውን ክብደት 9.5 ኪሎ ግራም ቢሆን ፣

3. በመጨረሻም ማዳበሪያውን ከነዕቃው መዝኖ ከተገኘው ክብደት ዕቃው ባዶውን ተመዝኖ ያገኘውን ክብደት ይቀንሳል። በዚህ መሠረት 9.5 ኪሎ ግራም ላይ 500 ግራም (0.5 ኪሎ ግራም) ሲቀነስ 9 ኪሎ ግራም ይሆናል።
(9.5 ኪ.ግ - 0.5 ኪ.ግ=9 ኪሎ ግራም) ይህ መጠን በጥቅም ላይ የዋለውን የማዳበሪያ መጠን ስለሚገልጽ በጥያቄ 22.2 ትይዩ በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል።

ማስታወሻ፡-

ነጭ የማዳበሪያ ዓይነት «ዩሪያ» ሲሆን ቡላ ወይም (ግሬይ) ደግሞ «ዳፕ » ነው።

ጥያቄ23፡- የተፈጥሮ ማዳበሪያ ከተጠቀሙ (በጥያቄ21 ኮድ «1» ወይም «3» ከተሞላ)

ዓይነት

ባለይዘታው በጥያቄ 21 የተፈጥሮ ማዳበሪያ መጠቀሙን ገልጾ ኮድ «1» ወይም ሁለቱንም ዓይነት ተጠቅመው ኮድ «3» ከተሞላ የተጠቀመው የማዳበሪያ ዓይነት ተጠይቆ የክብቶች ፍግ ከሆነ ኮድ «1» የተለያየ ብስባሽ ከሆነ ኮድ «2» ኦርጋኒክ ከሆነ ኮድ «3» የክብቶች ፍግ እና የተለያየ ብስባሽ ከሆነ ኮድ «4» የክብቶች ፍግ እና ኦርጋኒክ ከሆነ ኮድ «5» የተለያየ ብስባሽ እና ኦርጋኒክ ከሆነ ኮድ «6» ሁሉንም ዓይነት ከሆነ ኮድ «7» ከነዚህ ውጪ ሌሎች ከሆነ ደግሞ ኮድ «8» በጥያቄው ትይዩ ዓምድ 17 በተሰጠው ቦታ ይሞላል።

ጥያቄ 24፡-ማሳው በአሁኑ መኸር ወቅት ስንት ጊዜ ሰብል ተመረተበት/

ይመረትበታል?

ባለይዘታው በአሁኑ መኸር ወቅት ማሳው ስንት ጊዜ ሰብል እንደተመረተበት/ እንደሚመረትበት ተጠይቆ ብዛቱ በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል። ማሳው በተያዘው መኸር ወቅት አንድ ጊዜ ተመርቶበት ለሁለተኛ ጊዜ በሰብል የሚያዝ መሆኑ ከተረጋገጠ ወይም ከተያዘ እንደተመረተበት/ እንደሚመረትበት ተቆጥሮ መመዝገብ ይኖርበታል።

ጥያቄ 25:- ማሳው ሁለት ጊዜ የሚመረቱበት ከሆነ/ ከተመረተበት/የሰብሉ ዓይነት ምን ነበር?

ባለይዞታው በአምድ 17 ያስመዘገበውን ማሳ በዚሁ የመኸር ወቅት ሁለት ጊዜ ያመረተበት ከሆነ ወይም አንድ ጊዜ አምርቶ ለሁለተኛ ጊዜ ሊያመርትበት መሬቱን ካዘጋጀ የሰብሉ ዓይነት ምን እንደነበር ወይም ምን ሊዘራበት እንዳዘጋጀው ተጠይቆ በአምድ 17 ባዘጋጀው ባዶ ቦታ የሰብሉ ስም ይጻፋል ኮዱም በገጽ --- ከተሰጠው ዝርዝር ተወስዶ ይሞላል። ማሳው ለሁለተኛ ጊዜ የተያዘውና የሚያዘው በድብልቅ ሰብል ከሆነ እስከ ሶስት ሰብሎች የሚያስመዘግብ ባዶ ቦታ ተዘጋጅቷል። ነገር ግን በሁለት ጊዜ የተመረቱት ሰብሎች ዓይነት ከሶስት በላይ ከሆነ የሶስቱ ዋና ዋና ሰብሎች ስም ብቻ ተወስዶ ይመዘገባል።

ጥያቄ 26:- ማሳው ከአሁን በፊት ምን ነበር

ባለይዞታው ያስመዘገበው እያንዳንዱ ማሳ ከአሁኑ በፊት በምን ዓይነት የአገልግሎት ሁኔታ ላይ እንደነበር ተጠይቆ ለእዳሪ ከሆነ ኮድ «1» በሰብል ተይዞ ከነበረ ኮድ «2» በመስክ/ግጦሽ/ጫካ/ጠፍ መሬት/ረግረግ ከሆነ ኮድ «3» በሰብል ተይዞ የነበረ የሌላ ሰው ከሆነ ኮድ «4» ከተጠቀሱት ውጪ ሌላ ከሆነ ኮድ «5» በአምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል።

ክፍል 3:- የማሳ ልኪ ውጤት:-

ይህ ክፍል ባለይዞታው ያስመዘገባቸው ማሳዎች/ሌላ የመሬት አጠቃቀም ልኪ ውጤት የሚመዘገበበት ነው።

ዓምድ 18-26 የማሳ ልኪ ውጤት

በዚሁ ቅጽ በክፍል 2 ዓምድ 17 የተመዘገበው ማሳ/ሌላ የመሬት አጠቃቀም ልኪ ተካሂዶለት የልኪው ውጤት (የማሳው ቤሪንግ እና የጎን ርዝመት) በክፍል 3 ከዓምድ 19 - 26 በተዘጋጀው ቦታ ከተሞላ በክፍል 3 ሁለተኛው መስመር ዓምድ 26 ኮድ «1» ይሞላል። ልኪ ካልተካሄደለት ደግሞ በዚሁ ዓምድ ኮድ 2 ይሞላል።

የጎን መለያ:- በዚሁ ቃል ትይዩ ከዓምድ19-26 ሥር 1-2፣2-3፣3-፣4 -፣5-፣. . . እያለ እስከ 32 ድረስ ለማሳው ጎኖች መለያ ቁጥር የተሰጠ ስለሆነ ምንም ነገር አይሞላበትም። ከ32 የበለጠ ጎን ያለው ማሳ ካጋጠመ ተጨማሪ ቅጽ መጠቀምና የጎኖቹን ቁጥር በተጨማሪው ቅጽ ላይ ከቀዳሚው ቅጽ ጋር በሚስማማ መልኩ ማስተካከል ይገባል።

ቤሪንግ(0) በዚሁ ቃል ትይዩ ከዓምድ 19-26 በተሰጠው ክፍት ቦታ በክፍል 2 ዓምድ 17 የተመዘገበው ማሳ ወይም ሌላ መሬት አጠቃቀም ጎኑ በኮምፓስ ተለክቶ የሚገኘው ቤሪንግ ይሞላበታል። ሁሉም የማሳው ጎኖች ተራ በተራ በኮምፓስ ቤሪንግ ይነበብላቸዋል። ውጤቱም ለዚሁ ተብሎ በተዘጋጀው ቦታ በቅደም ተከተል ይመዘገባል።

ርዝመት (ሜትር)

በዚሁ ቃል ትይዩ ከዓምድ 19-26 በተሰጠው ክፍት ቦታ በክፍል 2 በዓምድ 17 የተመዘገበው ማሳ ወይም ሌላ መሬት አጠቃቀም እያንዳንዱ ጎን ርዝመት በሜትር ተለክቶ የሚገኘው ውጤት **ለሜትር**ና ለሴንቲ ሜትር በተዘጋጀው ቦታ ይሞላል። ሁሉም የማሳው ጎኖች ርዝመታቸው ተራ በተራ በሜትር ይለካል። ውጤቱም ለዚሁ ተብሎ በተዘጋጀው ባዶ ቦታ በቅደም ተከተል ይመዘገባል።

ዓምድ19-20 ማሳው የተለካበት ቀንና ወር

በዓምድ 19 እና 20 ግርጌ በተሰጠው ክፍት ቦታ ማሳው የተለካበት ቀንና ወር ይሞላል። ለምሳሌ ማሳው የተለካው ህዳር 6 ቀን ቢሆን በተሰጠው ባዶ ቦታ ቀን በሚለው ሥር 06 ወር በሚለው ሥር ደግሞ 03 ይሞላል ቀኑና ወሩ የሚሞላው ግን የማሳው ልኪ ከተጠናቀቀ በኋላ ሆኖ በተለካበት ዕለት መሆኑን አለበት።

ዓምድ21-22 Closure error- ማሳው በትክክል ተለክቶ ከተጠናቀቀና ስፋቱ በካልኩሌተር ተሰልቶ ከተገኘ በኋላ ካልኩሌተሩ የሚያሳየው Closure error ከ5% በታች ሆኖ ሲገኝ መጠኑ በዓምድ 21 እና 22 ግርጌ በተዘጋጀው ቦታ ይሞላል። የተሰጠው ቦታ ለሙሉና ለክፍልፋይ ቁጥሮች መጻፊያ እንዲሆን የተመቻቸ መሆኑን ማስተዋል ይገባል።

ዓምድ23-26 የማሳው ስፋት በስኩዌር ሜትር

የማሳ ልኪው በትክክል ከተጠናቀቀ በኋላ በካልኩሌተሩ ተሰልቶ የተገኘው ስፋት በስኩዌር ሜትር ከዓምድ 23 - 26 ግርጌ በተሰጠው ክፍት ቦታ ይሞላል። የስፋቱ መጠን በሙሉ ቁጥርና በክፍልፋይ ሊሆን ስለሚችል የተሰጠው ቦታ ለሁለቱም ተስማሚ ሆኖ መዘጋጀቱን ማስተዋል ይገባል።

የማሣ/ሌላ መሬት አጠቃቀም አስካክ መመሪያ

አስፈላጊው የአካባቢ መለያና የማሳው ዝርዝር ሁኔታ በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/20 ክፍል 1 እና 2 ከተሞላ በኋላ ወደ ባለይዘታው በመሄድ ይዘታውን መለካት አስፈላጊ መሆኑን ካስረዱ በኋላ ለመለካት ፈቃድ ማግኘት ተገቢ ነው። ከዚያም ከዚህ በታች በተሰጠው መመሪያ መሠረት ማሳው/ሌላ የመሬት አጠቃቀሙ ይለካል። ማሣው/ሌላ የመሬት አጠቃቀሙ /ከመለካቱ በፊት ቅርጹንና ማዕዘኖቹን ዞሮ ማየትና መለየት ያስፈልጋል። ከዚያም ወደ ማሣው እምብርት/መሐል/በመግባት በኮምፓሱ የማሣው/ሌላ የመሬት አጠቃቀም ሰሜናዊ ምዕራብ /North-western/ ማዕዘኑን ወይም ለዚህ የሚቀርበውን በመፈለግ እዚህ ማዕዘን ላይ ችካል ይተክላል። ይህም ማዕዘን 1 ይባላል። ልኪውን ለማከናወን የተመደበው ረዳት ወደ ቀኝ /Clock wise/ ወዳለው ቀጣይ ማዕዘን (ጎን) በመሄድ ማዕዘኑ ላይ ችካል ይተክላል። ይህም ማዕዘን 2 ይባላል። ይህ ከሆነ በኋላ መረጃ ሰብሳቢው ከቆመበት ማዕዘን 1 ወደ ማዕዘን 2 ያለውን አንግል/ Angle / ኮምፓስ በመጠቀም ማንበብና የጎን ርዝመቱንም ማለትም ከማዕዘን 1 እስከ ማዕዘን 2 ያለውን ርቀት በሜትር በመለካት ውጤቱን በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/20 ክፍል 3 ላይ ለቤሪንግ እና ርዝመት መሙያ በተሰጡት ቦታዎች ማስፈር ያስፈልጋል።

የአንግል አነባበብ

ማዕዘን 1 ላይ በመቆም ፊትን ወደ ማዕዘን 2 በመመለስ የማዕዘን 2ትን ቤሪንግ ከማዕዘን 1 ማንበብና የተገኘውን ቁጥር ቤሪንግ /0/ በሚለው ጽሑፍ ትይዩ የጎን መለያ 1-2 ከሚለው ሥር በሚገኘው ባዶ ቦታ መመዝገብ ያስፈልጋል። አንግል/ቤሪንግ ሲነበብ የኮምፓሱ መርፌ መንቀጥቀጥ /መዛወዝ/ ማቆሙን ማረጋገጥ ይገባል። ማንኛውም ማግኔት ሊስብ የሚችል ብረት ነክ ነገር ሁሉ ንባቡን ሊያበላሽ ስለሚችል ኮምፓሱ በሚነበብበት ጊዜ ከኮምፓሱ ማራቅ ያስፈልጋል። ምክንያቱም በጣም ትንሽ የሆነ የአንግል ስህተት የማሣውን ስፋት ሊያዛባ ስለሚችል ነው።

የርዝመት አስካክ

ከማዕዘን 1 በመጀመር ከማዕዘን 1 እስከ ማዕዘን 2 ያለው የጎን ርዝመት በሜትር ይለካል። የሚለካበት ሜትር ማዕዘን 2 ላይ ሳይደርስ የቀረ እንደሆነ ከደረሰበት በመቀጠል እስከ ማዕዘን 2 ያለውን በመለካት ጠቅላላ

ርዝመቱን ማለት ከማዕዘን 1 እስከ ማዕዘን 2 ያለውን ቁርጥራጮችን በመደመር የተገኘውን የርዝመት ውጤት ርዝመት (ሜትር) ከሚለው ጽሑፍ ትይዩ ባለው ባዶ ቦታ ይመዘገባል፡፡

ከላይ በተገለጸው መመሪያ መሠረት አሁን ደግሞ ማዕዘን 2 ላይ በመቆም ማዕዘን 3 ላይ የቆመውን ረዳት በመመልከትና የአንግሉን ቤሪንግ ንባብ በኮምፓስ በማንበብ የተገኘውን ውጤት ቤሪንግ /0/ በሚለው ትይዩ ባለው ባዶ ቦታ በትክክል ማስፈርና ከዚያም ከማዕዘን 2 እስከ ማዕዘን 3 ያለውን ርዝመት በመለካት የተገኘውን ውጤት በተገቢው ቦታ ማስፈር ያስፈልጋል፡፡ በዚህ ቅደም ተከተል መሠረት አንግል በማንበብና ርዝመት በመለካት መነሻ ከሆነው ማለትም ማዕዘን 1 እስከሚደርስ (እስከሚገጥም) ሁልጊዜ ወደቀኝ / Clock wise / በመሄድ ሥራው መከናወን አለበት፡፡

የማሳወቅ ስፋት አሰላል

የማሳወቅ ቤሪንግና ርዝመት በትክክል ከተለካ በኋላ ለመረጃ ሰብሳቢው በተሰጠው የሂሳብ ማሽን / Calculator / እያንዳንዱን ቤሪንግና ርዝመት ማስገባት በመቀጠልም ማሳው ሲለካ የሚፈጠረውና በካልኩሌተር የሚታየው የስህተት መጠን (closure error) 5% እና በላይ ከሆነ ልኪው ትክክል ስላልሆነ በድጋሚ ቤሪንግና ርዝመቱ መለካት አለበት፡፡ ነገር ግን የስህተት መጠኑ (closure error) ከ 5% በታች ከሆነ ልኪው ተቀባይነት ያለው በመሆኑ የተገኘው የስህተት መጠን በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/2ሀ ክፍል 3 በዓምድ 21 እና 22 ግርጌ በተሰጠው ቦታ እንዲመዘገብ ይደረግና በመጨረሻም የማሳውን ስፋት በስኩዌር ሜትር ከካልኩሌተር በማንበብ በዚሁ ቅጽና ክፍል 3 ከዓምድ 23 - 26 ግርጌ በተሰጠው ቦታ ይሞላል፡፡

ማሳሰቢያ፡-

የሂሳብ ማሽኑን አያያዝና አጠቃቀም እንዲሁም የቤሪንግና ርዝመት መጠን ወደ ማሽኑ ማስገባት፣ የማሳ ስፋትና የስህተት መጠን (Closure error) እንዴት በማሽኑ እንደሚሰላ በስልጠና ወቅት በሚገባ መረዳት አስፈላጊ ነው፡፡

የቋሚ ሰብል ማሣ አለካክ ተጨማሪ መመሪያ (ቡና፣ጫት፣ሽንኩራ አገዳንና አናናስን አይጨምርም)

የቋሚ ሰብሎች በአንድ ዓይነት ወይም በድብልቅ የተወሰነ ቅርጽ ያለው ማሣ ከያዙ ቀደም ሲል የተሰጠውን የማሣ አለካክ መመሪያ በመከተል የማሣ ልኪ ይደረግላቸዋል። ሆኖም ተራርቀውና ተበታትነው የተተከሉ ቋሚ ሰብሎች ለምሳሌ ከባለይዘታው ቤት ፊትና ጀርባ ሁለት የቋሚ ሰብል ዛፎች ወይም በባለይዘታው የግጦሽ መሬት ላይ ተራርቀው (ተበታትነው) ቢገኙ የተወሰነ ቅርጽ ያለው ማሣ ይዘዋል ለማለት ስለሚያስቸግር የማሳ ልኪውን አፈጻጸም አስቸጋሪ ያደርገዋል።

የዚህ ዓይነት ሁኔታ ሲያጋጥም ለአንድ ዓይነት ቋሚ ሰብል ከዛፎቹ መካከል በመጠን መሀከለኛ(Average) የሆነውን ዛፍ በመምረጥ ዛፉ በሚገኝበት ቦታ ሁሉንም የዛፉን ቅርንጫፎች የሚያካትት አራት ማዕዘን ቅርጽ ያለው መሬት ከልሎ በማሣ አለካክ መመሪያ መሠረት ኮምፓስና ሜትር በመጠቀም መለካትና የልኪውን ውጤት በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/20 ክፍል 3 መመዝገብ ያስፈልጋል። ለቀሪዎቹ ዛፎች ግን እንደገና መለካት ሳያስፈልግ ይህንኑን ውጤት ለእያንዳንዱ ዛፍ እየደጋገሙ በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/20 ላይ ለየብቻ መመዝገብ ያስፈልጋል። የቋሚ ሰብል ዛፎቹ ዓይነት የተለያየ ከሆነ ግን ከየዓይነቱ ከላይ በተሰጠው መመሪያ መሠረት አንድ ዛፍ ብቻ ለክቶ ይኸው ውጤት ለቀሪዎቹ ተመሳሳይ ቋሚ ሰብል ዛፎች ለእያንዳንዳቸው በሙሉ ተደጋግሞ በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/20 ላይ ለየብቻ ይሞላል።

ይህ ሁኔታ በማሣ ቁጥር አሰጣጥ ላይም ከተለመደው አሰራር ለየት ያለ መሆኑን ከወዲሁ መገንዘብ ያስፈልጋል። ከላይ በተጠቀሰው ሁኔታ የሚገኙ የቋሚ ሰብል ዛፎች በሚገኙበት ፓርስል እያንዳንዳቸው የየራሳቸው ማሳ ቁጥር ተሰጥቷቸው በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/20 ለየብቻ ከተመዘገቡ በኋላ አስፈላጊው መረጃ የሚሞላላቸው መሆኑ መዘንጋት የለበትም።

የቋሚ ሰብል ዛፎች አበቃቀል የተለያየ በመሆኑ አንዳንዶቹን የቋሚ ሰብል ዛፎች ለመቁጠር አስቸጋሪ ይሆናል። ለምሳሌ፡- ማንጎ፣ብርቱካን አቮካዶ የመሳሰሉት ዛፎች አንዳንድ ብቻ ሆነው ስለሚበቅሉ ለመቁጠር አያስቸግሩም እንደ እንስትና ሙዝ የመሳሰሉት ተክሎች ግን እጅግ ተጠጋግተው ስለሚበቅሉ ለመቁጠር ያስቸግራሉ። ስለዚህ ለመለየት የሚያስቸግሩትንና ተጠጋግተው የሚበቅሉትን እንደ አንድ ዛፍ መቁጠር ይገባል። የቋሚ ሰብል ችግኞች የተወሰነ ቅርጽ ያለው ማሳ ከያዙ ብቻ በመመሪያው መሠረት የማሳ ልኪ

ይካሄድላቸዋል። ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችም ይሰበሰቡላቸዋል ሆኖም ችግኞቹ አይቆጠሩም። በሌላ ሰብል ውስጥ ተበታትነው የሚገኙ ከሆነ ይታለፋሉ። ሌሎች ቋሚ ሰብሎች ለምሳሌ፡- ኮክ ፣እንሰት ፣መንደሪን የመሳሰሉትና በዚህ መመሪያ በገጽ -- የተዘረዘሩት ቋሚ ሰብሎች በሙሉ ሌሎች መረጃዎች እንደሚሰበሰቡላቸውና የማሳ ልኪ እንደሚካሄድላቸው መዘንጋት የለበትም።

ማስታወሻ፤

በጥናቱ መሸፈን ያለበት አንድ ይዞታ ከተመረጠው ቆጠራ ቦታ ክልል ውጪ ቢገኝ ይዞታው የተመረጠው ቆጠራ ቦታ ከሚገኝበት ገበሬ ማህበር ክልል ውጭ እስካልሆነ ድረስ ለይዞታው የስፋት ልክቶሽና ከተመረጠም የሰብል አጨዳ ይካሄድለታል። ሆኖም ይዞታው የቆጠራ ቦታው ከሚገኝበት ገበሬ ማህበር ውጪ ከሆነ አስፈላጊው መረጃ በቃለ መጠይቅ ብቻ ይሰበሰባል።

XIV. የቅጽ ግ.ና.ጥ 99/2ለ አሞላል

በዚህ ቅጽ በባለይዞታ ደረጃ የሚጠየቁ አጠቃላይ ይዞታውን የሚመለከቱ የተለያዩ ጥያቄዎች በክፍል 2 ተዘርዝረዋል። በመሆኑም ለጥናቱ በተመረጠ ቤተሰብ ውስጥ የሚገኙትን ባለይዞታዎች በዝርዝር የቀረቡትን ጥያቄዎች በመጠየቅ የሚገኘው መረጃ መሞላት ይኖርበታል።

ክፍል 1:- የአካባቢ መለያ

ዓምድ 1- ክልል

ጥናቱ የሚካሄድበት ክልል ስምና ኮድ በዚህ ዓምድ ይሞላል።

ዓምድ 2 - ዞን

ጥናቱ የሚካሄድበት ዞን ስምና ኮድ ወይም ቁጥር በዚህ ዓምድ ይሞላል።

ዓምድ 3 - ወረዳ

ጥናቱ የሚካሄድበት ወረዳ ስምና ኮድ በዚህ ዓምድ ይሞላል።

ዓምድ 4 - ገ/ማ (ሠ/ጣ)

ጥናቱ የሚካሄድበት ገበሬ ማህበር ወይም ሠፈራ ጣቢያ ስም (ቁጥር) እና ኮድ በዚህ ዓምድ ይሞላል፡፡

ዓምድ 5 - ቆጠራ ቦታ/መንደር

ጥናቱ የሚካሄድበት ቆጠራ ቦታ ወይም መንደር ቁጥር በዚህ ዓምድ ይሞላል፡፡

ማስታወሻ፡- ከክልል እስከ ቆጠራ ቦታ/መንደር መለያ ኮድ ከቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች በሚሰጠው ዝርዝር መሠረት ይሞላል፡፡

ዓምድ 6 - የቤተሰብ መለያ ቁጥር

የተመረጠው ቤተሰብ መለያ ቁጥር ከቅጽ ግ.ና.ጥ 99/1 ክፍል 2 ዓምድ 1 በመውሰድ ይሞላል፡፡

ዓምድ 7 - የቤተሰቡ ኃላፊ ጾታ

ለጥናቱ የተመረጠው ቤተሰብ ኃላፊ ጾታ ወንድ ከሆነ ኮድ «1» ሴት ከሆነች ኮድ «2» በዚህ ዓምድ ይሞላል፡፡

ዓምድ 8 - የባለይዘታው መለያ ቁጥር

በቆጠራ ቦታው/መንደር በተመረጠው ቤተሰብ ውስጥ ለሚገኙ የግል ባለይዘታዎች የተሰጠውን መለያ ቁጥር ከቅጽ ግ.ና.ጥ 99/1 ክፍል 2 ዓምድ 4 በማወራረስ ይሞላል፡፡

ዓምድ 9 - የባለይዘታው ስም

የባለይዘታው ስም ከቅጽ ግ.ና.ጥ 99/1 ክፍል 2 ዓምድ 5 በማወራረስ ይሞላል፡፡ የእድሜ አሞላል ምሳሌን በገጽ ---- ይመልከቱ፡፡

ዓምድ 10 - ዕድሜ

የባለይዘታው ዕድሜ ተጠይቆ በሙሉ ዓመት (የጨረሰው ዓመት) በዚህ ዓምድ ይሞላል፡፡

ዓምድ 11- የታ(ወንድ = 1 ሴት=2)

ባለይዘታው ጾታው ወንድ ከሆነ ኮድ «1 » ሴት ከሆነች ኮድ « 2 » በዚህ ዓምድ ይሞላል፡፡

ዓምድ 12- የትምህርት ሁኔታ(የፈጸሙት ከፍተኛ ክፍል)

በዚህ ዓምድ የባለይዘታው የትምህርት ሁኔታ /የፈጸሙት ከፍተኛ ክፍል/ ተጠይቆ ተገቢው ኮድ በገጽ -- እና -- ከተሰጠው ዝርዝር ተወስዶ ይሞላል።

ዓምድ 13- የባለይዘታው ቤተሰብ አባላት ብዛት

የባለይዘታው ቤተሰብ አባላት ብዛት ተጠይቆ በዚህ ዓምድ ውስጥ ይሞላል። በተጨማሪም በተመረጠው ቤተሰብ ውስጥ ከአንድ በላይ ባለይዘታ ካለ የቤተሰብ አባላት ብዛት በሚጠየቅበት ጊዜ ብዛቱ ለእያንዳንዱ ባለይዘታ ተደጋግሞ ይሞላል።

ዓምድ 14- የግብርናው ዓይነት(ሰብል=1 እንስሳት=2 ሁለቱም = 3)

በዓምድ 8 መለያ ቁጥሩ የተመዘገበው ባለይዘታ የተሠማራበት የግብርና ዓይነት ተጠይቆ ሰብል ማምረት ብቻ ከሆነ ኮድ « 1 » እንስሳት ማርባት/ማደለብ / ንብ ማነብ ብቻ ከሆነ ኮድ « 2» ሁለቱም ከሆነ ደግሞ ኮድ « 3 » በዚህ ዓምድ ይሞላል።

ዓምድ15:- ተራ ቁጥር

ተራ ቁጥር ከ1 በመጀመር በቅደም ተከተል ተሞልቷል።

ዓምድ16 :- በዚህ ዓምድ ባለይዘታውን የሚመለከቱ የተለያዩ ጥያቄዎች በዝርዝር ቀርበዋል።

ጥያቄ1:- ባለዎት የመሬት ይዘታ ላይ አዝርዕትን አፈራርቀው ይዘራሉን?

ባለይዘታው የመሬቱን ለምነት ለማሻሻል ሆን ብሎ በጥናቱ ዓመትም ሆነ ባለፉት የሰብል ዓመታት አዝርዕትን በማፈራረቅ መዝራቱን በመጠየቅ/ አዝርዕት አፈራርቆ የዘራ ከሆነ ኮድ «1» አፈራርቆ የማይዘራ ከሆነ ኮድ «2» በዓምድ 17 ይሞላል። አዝርዕት ማፈራረቅ ሲባል ለምሳሌ ባለይዘታው አምና ገብስ የዘራበትን መሬት ዘንድሮ ስንዴ ወይም ጤፍ ... ወዘተ ቢዘራበት ማለት ነው።

ጥያቄ 2:- በማንኛውም ማሳዎት ላይ ኬሚካል ማዳበሪያ ካልተጠቀሙ አንድ ዋና ምክንያት

ባለይዘታው በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/2ሀ ባስመዘገባቸው ማናቸውም ማሳ ላይ ኬሚካል ማዳበሪያ ካልተጠቀመ ያልተጠቀመበትን አንድ ዋና ምክንያት እንዲገልጽ ተጠይቆ የምክንያቱ ኮድ በዓምድ 17 ይሞላል።

ኬሚካል ማዳበሪያ ካልተጠቀመ

<u>ዋና ዋና ምክንያቶች</u>	<u>ኮድ</u>
ጥቅሙን ካለማወቅ	1
ውድ ስለሆነ	2
የገንዘብ እጥረት	3
የአቅርቦት ችግር	4
የብድር አገልግሎት አለመኖር	5
ውጤታማነቱ አጠራጣሪ ስለሆነ	6
ሌላ (ይገለጽ)	7

ማስታወሻ:- ባለይዞታው ካስመዘገባቸው ማሳዎች ቢያንስ በአንድ ማሳው ላይ የኬሚካል ማዳበሪያ ከተጠቀመ ይህ ጥያቄ አይመለከተውም፡፡

ጥያቄ 3:- ባለይዞታው በቅጽ ግ.ና.ጥ 99/20 ካስመዘገባቸው በሰብል የተያዙ ማሳዎች በማንኛውም ማሳ በኤክስቴንሽን ካልታቀፈ ያልታቀፈበትን አንድ ዋና ምክንያት እንዲገልጽ ተጠይቆ የምክንያቱ ኮድ በዓምድ 17 ይሞላል፡፡

ማስታወሻ:- ባለይዞታው ካስመዘገባቸው በሰብል የተያዙ ማሳዎች ቢያንስ በአንዱ በኤክስቴንሽን ከታቀፈ ይህ ጥያቄ አይመለከተውም፡፡

በኤክስቴንሽን ካልታቀፉ

<u>ዋና ዋና ምክንያቶች</u>	<u>ኮድ</u>
ጥቅሙን ካለማወቅ	1
የገንዘብ እጥረት	2
ውጤታማነቱ አጠራጣሪ ስለሆነ	3
ፕሮግራሙ በአካባቢው ስለሌለ	4
በቂ የእርሻ መሬት ስለሌለ	5
ሌላ /ይገለጽ/	6

ጥያቄ 4:- የብድር አገልግሎት ተጠቃሚ ነዎት?

ባለይዘታው በጥናቱ ዓመት ለግብርና ሥራው ወይም ለሌላ የብድር አገልግሎት ተጠቃሚ መሆን አለመሆኑ ተጠይቆ ተጠቃሚ ከሆነ ኮድ «1» ተጠቃሚ ከልሆነ ኮድ «2» በዓምድ 17 ይሞላል።

ጥያቄ 5:- የብድር አገልግሎት ተጠቃሚ ካልሆኑ ምክንያት

ባለይዘታው በጥያቄ 4 የብድር ተጠቃሚ አለመሆኑን ገልጾ ኮድ «2» ከተሞላ ተጠቃሚ ያልሆነበት አንድ ዋነኛ ምክንያት ተጠይቆ ኮዱ በዓምድ 17 ይሞላል።

የብድር አገልግሎት ተጠቃሚ ካልሆነ

<u>ዋና ዋና ምክንያቶች</u>	<u>ኮድ</u>
አገልግሎቱ በአካባቢው ስለሌለ	1
ብድሩን ለመክፈል አቅም ስለሌለኝ.	2
በቂ አገልግሎት ስለማይቀርብ	3
ጥቅሙን ካለማወቅ	4
ውጤት ስለማያመጣ.	5
ሌላ (ይገለጽ)	6

ጥያቄ 6:- የምክር አገልግሎት ተጠቃሚ ነዎት?

ባለይዘታው በጥናቱ ዓመት ለግብርና ሥራው የምክር አገልግሎት ተጠቃሚ መሆን አለመሆኑ ተጠይቆ ተጠቃሚ ከሆነ ኮድ «1» ተጠቃሚ ከልሆነ ኮድ «2» በዓምድ 17 ይሞላል።

ጥያቄ 7:- የምክር አገልግሎት ተጠቃሚ ካልሆኑ ምክንያት

ባለይዘታው በጥያቄ 6 ላይ የምክር አገልግሎት ተጠቃሚ አለመሆኑን ገልጾ ኮድ «2» ከተሞላ ተጠቃሚ ያልሆነበት አንድ ዋና ምክንያት ተጠይቆ ኮዱ በዓምድ 17 ይሞላል።

የምክር አገልግሎት ተጠቃሚ ካልሆኑ

<u>ዋና ዋና ምክንያቶች</u>	<u>ኮድ</u>
አገልግሎቱ በአካባቢው ስለሌለ	1
በቂ አገልግሎት ስለማይቀርብ	2
ጥቅሙን ካለማወቅ	3
ውጤት ስለማያመጣ	4
ሌላ (ይገለጽ)	5

ጥያቄ 8:- የኬሚካል ማዳበሪያ በአብዛኛው ከየት ይገዛሉ?

ባለይዞታው ኬሚካል (የኢንዱስትሪ ውጤት) የሆነ ማዳበሪያ በአብዛኛው ከየት እንደሚገዛ ተጠይቆ ከመንግሥት ድርጅቶች ከሆነ ኮድ «1» ከግል ድርጅት ከሆነ ኮድ «2» ከግል ነጋዴዎች ከሆነ ኮድ «3» ከእነዚህ ውጭ ሌላ ከሆነ የተገዛበትን በመግለጽ ኮድ «4» አልገዛሁም ካለ ደግሞ ኮድ «5» በዓምድ 17 ይሞላል፡፡

ጥያቄ 9:- በአሁኑ መኸር ወቅት የግልዎ የሆነ ስንት የእርሻ በሬዎች አሉዎት?

ባለይዞታው በአሁኑ መኸር ወቅት በግሉ ያሉት የእርሻ በሬዎች ስንት እንደሆኑ ተጠይቆ ብዛታቸው በዓምድ 17 ይሞላል፡፡

ጥያቄ 10:- በቂ የእርሻ በሬዎች ከለላዎት በምን ያርሳሉ?

ባለይዞታው በቂ የእርሻ በሬ ከሌለው በምን መልኩ እንደሚያርስ ተጠይቆ በሬ በመክራየት ከሆነ ኮድ «1» ከሌላ ባለይዞታ ጋር በማቀናጀት ከሆነ ኮድ«2» ፣ከሌላ እንስሳ ጋር በማቀናጀት ከሆነ ኮድ «3» በሌሎች እንስሳት ከሆነ ኮድ «4» በእጅ ቁፋሮ ከሆነ ኮድ «5» በትውስት ከሆነ ኮድ «6» እና እንደሁም ከላይ ከተዘረዘሩት ውጭ ሌላ ከሆነ ደግሞ ኮድ «7» በዓምድ 17 ይሞላል፡፡

ጥያቄ 11:- ባለይዘታው ያስመዘገባቸው ጠቅላላ የማሳዎች ብዛት

ባለይዘታው በቅጽ 99/2ሀ በጊዜያዊ ትኩረት፣ በድብልቅ ሰብል ወይም በሌላ የመሬት አጠቃቀም ጠቅላላ ያስመዘገባቸው ማሳዎች ስንት እንደሆኑ መረጃ ሰብሳቢው ቆጥሮ ብዛታቸውን በዓምድ 17 መሞላት አለበት፡፡

ጥያቄ 12:- ባለይዘታው ያስመዘገባቸው ጠቅላላ በሰብል የተያዙ ማሳዎች ብዛት

ባለይዘታው በቅጽ 99/2ሀ በጊዜያዊ ትኩረት፣ በድብልቅ ሰብል ጠቅላላ ያስመዘገባቸው ማሳዎች ስንት እንደሆኑ መረጃ ሰብሳቢው ቆጥሮ ብዛታቸውን በዓምድ 17 መሙላት አለበት፡፡

ጥያቄ 13:- ባለይዘታው አምና ከነበረው የእርሻ መሬት ተጨማሪ መሬት አርሷል ወይ?

ባለይዘታው አምና ከነበረው የእርሻ መሬት በተጨማሪ በዘንድሮ የመሽር ወቅት ሌላ ተጨማሪ መሬት ማረሱን በመጠየቅ ተጨማሪ መሬት አርሶ ከሆነ ኮድ «1» ተጨማሪ መሬት ያላረሰ ከሆነ ኮድ «2» በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል፡፡

ጥያቄ 14:- በጥያቄ 13 መልሱ አዎን ከሆነ ተጨማሪው መሬት አምና በምን ጥቅም ላይ ነበር?

ባለይዘታው አምና ከነበረው የእርሻ መሬት ተጨማሪ ካረሰ እና በጥያቄ 13 ኮድ «1» ከተሞላ ተጨማሪው መሬት አምና በምን ጥቅም ላይ እንደነበር ተጠይቆ የባለይዘታው ግጦሽ/ ጠፍ መሬት/ ደን/ ጫካ ከሆነ ኮድ «1» የመንግሥት /የጋራ/የሌላ ባለይዘታ ግጦሽ/ ጠፍ መሬት/ ደን/ ጫካ ከሆነ ኮድ «2» በሌላ ባለይዘታ በሰብል የተያዘ ከሆነ ኮድ «3» ከነዚህ ውጭ ሌላ ከሆነ በምን ጥቅም ላይ እንደነበር በመግለጽ ኮድ «4 » በዓምድ 17 በተሰጠው ባዶ ቦታ ይሞላል፡፡

XV. የቅጽ ግ.ና.ጥ. 99/4ሀ የመኸር ወቅት ምርት ጥናት የሰብል

ሁኔታ ግምገማ አሞላል

በ1999 ዓ.ም. ግብርና ናሙና ጥናት የሰብል አጨዳ አይካሄድም፡፡ ነገር ግን በዋናው መኸር ወቅት ሊመረት የሚችለውን ወይም የተመረተውን ምርት መጠን ለማወቅ ያስችል ዘንድ በሰብል ትንበያ ወቅት በጥቅም ላይ የዋለውን ዘዴ መጠቀም ያስፈልጋል፡፡ በዚህም መሠረት በቅጽ 99/4ሀ ላይ ይህ መረጃ ይሰበሰባል፡፡

የሚሰበሰበው የመረጃ ዓይነት በሰብል ትንበያ ወቅት ከተሰበሰበው ጋር ተመሳሳይ ሲሆን ያለው ልዩነት መረጃው የሚሰበሰበበት ወቅት ብቻ ነው፡፡ ይህም ማለት በትንበያ ወቅት መረጃው የሚሰበሰበው ሰብል በቡቃያነት ደረጃ እያለ ሲሆን ይህ መጠይቅ የሚሞላው ግን ምርቱ በደረሰበት ወይም በመሰብሰብ ላይ ባለበት ወቅት ነው፡፡ የቅጹም ይዘት ከሰብል ትንበያ ቅጽ ሲ.ት.ጥ. 99/3ሀ ጋር ሙሉ በሙሉ ተመሳሳይ በመሆኑ ለዚህ ቅጽ የተሰጠውን መመሪያ በመከተል መረጃውን መሰብሰብ ያስፈልጋል፡፡

XVI. የቅጽ ግ.ና.ጥ 99/4ለ፣ቅጽ ግ.ና.ጥ 99/4ሐ እና ቅጽ ግ.ና.ጥ 99/4መ የመኸር ወቅት ምርት ጥናት የሰብል ሁኔታ ግምገማ አሞላል

እነዚህ ቅጾች በመኸር ወቅት የምርት ጥናት የሰብል ሁኔታ ግምገማ ለማካሄድ የሚያገለግሉ ሲሆኑ በዚህ መመሪያ በገጽ ----- ላይ በሠንጠረዥ 1 ለተጠቀሱት ሰብሎች ብቻ መረጃ የሚሰበሰብበት ነው፡፡

በነዚህ ቅጾች የሚሰበሰቡት መረጃዎች በሰብል ትንበያ ወቅት በቅጽ ሲ.ት.ጥ. 99/3ለ፣ ቅጽ ሲ.ት.ጥ. 99/3ሐ እና ቅጽ ሲ.ት.ጥ. 99/3መ ከተሞላው ጋር ሙሉ በሙሉ ተመሳሳይ ሲሆኑ ያለው ልዩነት መረጃው የሚሰበሰብበት ወቅት ብቻ ነው፡፡ ስለዚህ ይህንን መረጃ ለመሙላት ለሰብል ትንበያ የተሰጠውን መመሪያ መከተል ያስፈልጋል፡፡